

RAPPORT

Deelrapport Natura 2000-gebied Veerse Meer

Data-inventarisatie en procesevaluatie Natura 2000-
beheer Zuidwestelijke Delta

Klant: Rijkswaterstaat

Referentie: BH9597-IB-RP-211215-1543

Status: Definitief/2.0 verwerking

Datum: 23 september 2022

Laan 1914 no.35
3818 EX Amersfoort
Water & Maritime
Trade register number: 56515154

+31 88 348 20 00 **T**
+31 33 463 36 52 **F**
info@rhdhv.com **E**
royalhaskoningdhv.com **W**

Titel document: Deelrapport Natura 2000-gebied Veerse Meer

Sub titel: Data-inventarisatie en procesevaluatie Natura 2000-beheer Zuidwestelijke Delta
Referentie: BH9597-IB-RP-211215-1543
Status: 2.0 verwerking/Definitief
Datum: 23 september 2022
Projectnaam: BH9597 N2000 ZW Delta
Projectnummer: BH9597
Auteur(s): Debby Barbé, Chantal Posthouwer, Sophie de Reus, Jens Odinga (allen RHDHV), Miriam Schutter, Robin Olde Wolbers, Helga van der Jagt, Edwin Kardinaal (allen BuWa)
Opgesteld door: Royal HaskoningDHV en Bureau Waardenburg

Gecontroleerd door: Saskia Mulder

Datum: 29 april 2022

Goedgekeurd door: Lucinda Rosheuvel

Datum:

Classificatie

Vertrouwelijk

Behoudens andersluidende afspraken met de Opdrachtgever, mag niets uit dit document worden verveelvoudigd of openbaar gemaakt of worden gebruikt voor een ander doel dan waarvoor het document is vervaardigd. HaskoningDHV Nederland B.V. aanvaardt geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor dit document, anders dan jegens de Opdrachtgever.

Let op: dit document bevat mogelijk persoonsgegevens van medewerkers van HaskoningDHV Nederland B.V.. Voordat publicatie plaatsvindt (of anderszins openbaarmaking), dient dit document te worden geanonimiseerd of dient toestemming te worden verkregen om dit document met persoonsgegevens te publiceren. Dit hoeft niet als wet- of regelgeving anonimiseren niet toestaat.

Inhoud

1	Inleiding	1
1.1	Achtergrond	1
1.2	Doel van deze deelrapportage	1
1.3	Informatiedossier	2
1.4	Leeswijzer	2
2	Natura 2000-gebied Veerse Meer	3
2.1	Kenmerken	3
2.2	Instandhoudingsdoelstellingen	4
3	Methode	5
3.1	Stap 1: Voorbereiding	5
3.2	Stap 2: Data-inventarisatie en analyse	6
3.3	Stap 3: Procesevaluatie	7
4	Resultaten data-inventarisatie	9
4.1	Menselijke activiteiten	10
4.1.1	Beschikbare data/informatie en kwaliteitsbeoordeling	10
4.1.1.1	Civiele activiteiten	10
4.1.1.2	Recreatie op water en platen	16
4.1.1.3	Beroepsmatige visserij	20
4.1.2	Ontbrekende data/informatie en aanbevelingen	21
4.1.2.1	Monitoring van menselijke activiteiten	21
4.1.2.2	Overtredingen	21
4.1.3	Advies Nee-lijst en nieuwe activiteiten	21
4.1.3.1	Advies nee-lijst	21
4.1.3.2	Nieuwe activiteiten	22
4.1.4	Geografische locatiegegevens van activiteiten	23
4.2	Instandhoudingsmaatregelen	23
4.2.1	Beschikbare data/informatie en kwaliteitsbeoordeling	23
4.2.2	Geografische locatiegegevens van instandhoudingsmaatregelen	25
4.3	Ecologische monitoring	25
5	Resultaten procesevaluatie	27
5.1	Organisatie en coördinatie van de uitvoering	27
5.2	Uitvoering van instandhoudingsmaatregelen	28
5.3	Uitvoering van de monitoring	29

5.3.1	Menselijke activiteiten	29
5.3.2	Ecologische monitoring en instandhoudingsmaatregelen	30
5.4	Uitvoering van toezicht/naleving en handhaving	30
5.5	Uitvoering van de communicatie	33
5.6	Overzicht aanbevelingen	34
6	Literatuurlijst	36
A1	Benaderde partijen en personen, logboek en protocol	
A2	Excel-tabellen met resultaten van data-inventarisatie	
A3	Geografische locatiegegevens	
A4	Informatiedossier	
A5	Nieuwe instandhoudingsmaatregelen	

1 Inleiding

1.1 Achtergrond

De Zuidwestelijke Delta is het gebied waar de drie grootste rivieren van Nederland uitmonden in zee. Hier is een deltagebied ontstaan met een samenspel van getijdenstromen en zandplaten, slikken en schorren die afwisselend onder water staan en droogvallen. Zo zoeken ieder jaar vele duizenden trekvogels dit gebied op, om hier te broeden, te overwinteren of 'op te vetten' tijdens hun tocht tussen de Arctische toendra's en de Afrikaanse westkust. Tegelijkertijd staat deze deltanatuur ernstig onder druk door onder andere gebruik voor scheepvaart, zoetwatervoorziening, (schelpdier)visserij en recreatie. Verder zijn de deltawerken aangelegd voor de bescherming tegen overstromingen en hebben daarmee de natuurlijke dynamiek van de delta ingrijpend veranderd, vooral door de afdamming van zeearmen.

Ten behoeve van de bescherming van de kwetsbare natuur in deze regio zijn er in totaal negen Natura 2000-gebieden aangewezen, ieder op basis van haar eigen natuurlijke karakteristieken. Deze gebieden zijn de Voordelta, Vlake van de Raan en de Deltawateren; te weten de Oosterschelde, Westerschelde, Veerse Meer, Grevelingen, Haringvliet, Hollands Diep en Oude Maas. Voor elk Natura 2000-gebied is een apart beheerplan opgesteld, waarbij die voor de Deltawateren zijn opgesteld in samenhang met elkaar. Dat is onder meer gedaan vanwege de regionale natuurdoelstellingen (instandhoudingsdoelstellingen) voor kustbroedvogels. Deze vogels gebruiken immers meerdere gebieden.

De termijnen voor de huidige Natura 2000-beheerplannen voor de Zuidwestelijke Delta lopen medio 2022 af. Om deze beheerplannen te actualiseren is een ecologische evaluatie nodig. De evaluatie is nodig om, onder andere, te beoordelen of de instandhoudingsdoelstellingen bereikt zijn. Ook dient beoordeeld te worden of de menselijke activiteiten in deze gebieden zijn gewijzigd, de instandhoudingsmaatregelen zijn uitgevoerd en in hoeverre deze de instandhoudingsdoelstellingen hebben beïnvloed. Dit alles is gericht op het bereiken van de Natura 2000 doelstellingen in 2050. Deze doelstellingen zijn gericht op de bescherming en verbetering van de biodiversiteit in Nederland.

1.2 Doel van deze deelrapportage

Voor het uitvoeren van de bovengenoemde ecologische evaluatie en actualisatie van beheerplannen zijn er veel gegevens nodig. Het doel van deze deelrapportage is het geven van een overzicht van de data en informatie die nodig is voor een evaluatie van het Natura 2000-beheerplan Veerse Meer. Het gaat daarbij om alle beschikbare data en informatie met betrekking tot huidige gebruiksactiviteiten, instandhoudingsmaatregelen en ecologie die specifiek en relevant zijn voor het Natura 2000-gebied Veerse Meer. Ook dient helder te worden welke leemtes er zijn en eventuele aanbevelingen om deze aan te vullen. Dit rapport heeft ook als doel om de uitvoering van beheerplannen te evalueren en om hieruit lering te trekken voor de totstandkoming of actualisatie van de volgende generatie beheerplannen.

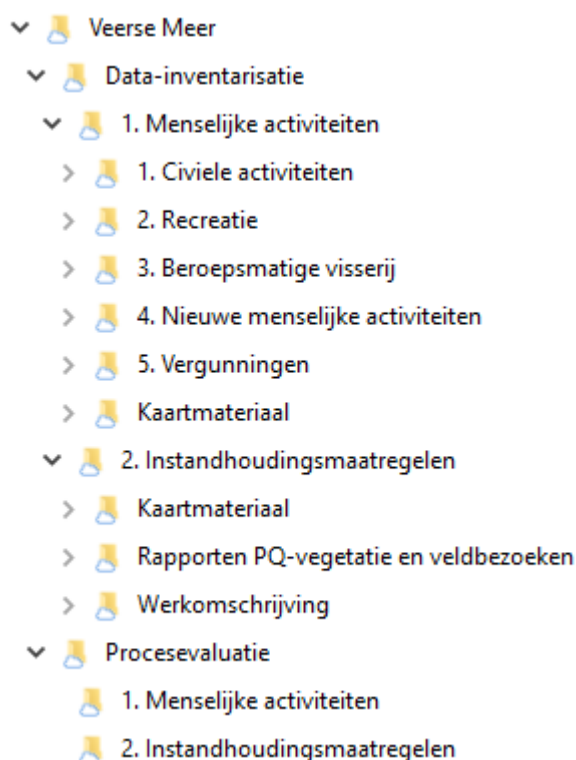
Deze deelrapportage richt zich op het Veerse Meer en wordt tezamen opgeleverd met een deelrapportage voor de Oosterschelde. Deze Natura 2000-gebieden zijn onderdeel van een eerste fase (hierna tranche) binnen deze opdracht en vallen daarmee onder Tranche 1. De deelrapportages voor de overige Natura 2000-gebieden van de Zuidwestelijke Delta worden in volgende tranches opgeleverd.

Deze deelrapportage is onderdeel van een uiteindelijke eindrapportage voor alle Zuidwestelijke Delta Natura 2000-gebieden. In deze eindrapportage wordt een samenvatting gegeven van de opgehaalde informatie en de meest relevante inzichten van de procesevaluatie in de vorm van leerpunten, conclusies

en aanbevelingen per Natura 2000-gebied. Tevens zullen in deze rapportage de meest relevante overkoepelende (gebiedsoverschrijdende) thema's samengevat worden.

1.3 Informatiedossier

Bijbehorend bij deze deelrapportage is een informatiedossier. In dit dossier is alle opgehaalde data en informatie opgeslagen in een geordende mappenstructuur zoals in Figuur 1-1 weergegeven. Deze mappenstructuur is in lijn met die van dit document. Een volledig overzicht van het informatiedossier is te vinden in Bijlage A4.

Figuur 1-1 Mappenstructuur met informatiedossier op Box

1.4 Leeswijzer

De data-inventarisatie tabellen (Excel) en procesevaluatie verslagen vormen de basis voor deze deelrapportage. Een uitgebreide uitwerking van de data-inventarisatie, inclusief bronnen, is terug te vinden in de bijbehorende Exceltabellen, zie bijlage A2. De interviewverslagen zijn omwille van privacy redenen exclusief beschikbaar voor de data-evaluatie.

Het huidige hoofdstuk (1) beschrijft de achtergrond en het doel van de opdracht die heeft geleid tot deze deelrapportage en bijbehorende informatie. Het volgende hoofdstuk (2) geeft een korte beschrijving van het Natura 2000-gebied en waarop deze is aangewezen als dusdanig. Hoofdstuk 3 beschrijft de methode die is toegepast voor het uitvoeren van deze opdracht. Hoofdstuk 4 en 5 beschrijven vervolgens de resultaten van deze opdracht, waarbij hoofdstuk 4 zich richt op de beschikbare data en de kwaliteit hiervan ten behoeve van het evalueren van het beheerplan. Hoofdstuk 5 richt zich op de resultaten van de procesevaluatie vanuit input van de voornaamste betrokken partijen. De bijlagen zijn ondersteunend aan deze rapportage en geven aanvullende detail.

2 Natura 2000-gebied Veerse Meer

2.1 Kenmerken

Het Natura 2000-gebied Veerse Meer is een voormalig onderdeel van het Oosterschelde-estuarium. Na de aanleg van de Veerse Gatdam in 1961 verdwenen eb en vloed uit het gebied en was het Veerse Meer een brakwatermeer. Door de ingebruikname van het doorlaatmiddel de Katse Heule in 2004 is het meer zout geworden, door de wateruitwisseling met de Oosterschelde. De Deltawateren zijn van grote internationale betekenis voor kust- en moerasbroedvogels.

In het Veerse Meer bevinden zich broedkolonies van kleine mantelmeeuwen, aalscholvers en lepelaars. Daarnaast is het gebied een hoogwatervluchtplaats voor overtijende vogels van de Oosterschelde en Westerschelde. Het Veerse Meer is als overwinteringsgebied van belang voor viseters, steltlopers, eenden, ganzen en zwanen.

Naast de ecologische functies kent het Veerse Meer de volgende gebruiksfuncties: waterkeren, waterafvoer, beroepsscheepvaart, recreatievaart, zwemwater, oeverrecreatie, sportvisserij en beroepsvisserij (Rijkswaterstaat, 2016).

Figuur 2-1. Begrenzing, topografie en geografie van het Natura 2000-gebied Veerse Meer en de omgeving en ligging van de platen.

2.2 Instandhoudingsdoelstellingen

De instandhoudingsdoelstellingen per Natura 2000-gebied zijn ervoor om de bijdrage te borgen die het gebied levert aan het op landelijk niveau realiseren van een gunstige staat van instandhouding. De instandhoudingsdoelstellingen voor het Veerse Meer zijn opgenomen in het aanwijzingsbesluit Natura 2000-gebied Veerse Meer (EL&I, 2010) en hebben betrekking op broedvogelsoorten en niet-broedvogelsoorten. Het Veerse Meer is aangewezen voor drie broedvogelsoorten en twintig niet-broedvogelsoorten.

In het Veerse Meer zijn er mogelijk knelpunten die het realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen in de weg staan. Er is sprake van een zeer negatieve trend van kluut, de oorzaak is echter onbekend. Aalscholver heeft een onduidelijke trend en dodaars een negatieve trend. Ook hiervan is de oorzaak onbekend. Dit geldt ook voor meerkooi, pijlstaart, brilduiker en kuifeend. Een mogelijke oorzaak is een wijziging in voedselaanbod en excessieve recreatiedruk (Rijkswaterstaat, 2016).

Om de instandhoudingsdoelstellingen te bereiken en tussentijdse verslechtering van de kwaliteit van leefgebieden en significante verstoring van soorten te voorkomen, zijn er instandhoudingsmaatregelen geformuleerd in het beheerplan (Rijkswaterstaat, 2016). Paragraaf 4.2 zal ingaan op de beschikbare data van de instandhoudingsmaatregelen die zijn uitgevoerd in de vigerende beheerplanperiode.

3 Methode

Deze data-inventarisatie en procesevaluatie vindt plaats als voorbereiding op het evalueren van het Natura 2000-beheerplan Veerse Meer. Hierbij is het van belang om inzicht te krijgen of de juiste informatie en data aanwezig zijn voor het beoordelen van de voorwaarden, instandhoudingsmaatregelen en afspraken van het vigerende beheerplan en of de maatregelen afdoende waren om de instandhoudingsdoelstellingen te bereiken. Daarnaast is het van belang om inzicht te krijgen in de successen en knelpunten bij de uitvoering van het Natura 2000-beheer om daaruit lering te trekking voor het nieuwe beheerplan.

De stappen die doorlopen zijn om de informatie op te halen bestaan uit een voorbereiding, data-inventarisatie en analyse en procesevaluatie. De voorbereidende fase bestaat uit het inzichtelijk maken van informatiehouders en belanghebbenden en hen informeren en voorbereiden over nut en noodzaak van deze exercitie en op welke manier gegevens worden gebruikt. De data-inventarisatie en -analyse bestaan uit het ophalen van data over menselijke activiteiten, instandhoudingsmaatregelen en ecologische monitoringsgegevens. Na inventarisatie vindt er een beoordeling van de kwaliteit van de data plaats in relatie tot de evaluatie van het Natura 2000-beheerplan. De procesevaluatie is erop gericht om de belangrijkste knelpunten en mogelijke oplossingsrichtingen te achterhalen voor de afzonderlijke onderdelen van uitvoering van het beheerplan. De uitgevoerde stappen worden in de onderstaande paragrafen verder toegelicht.

3.1 Stap 1: Voorbereiding

Overzicht van informatiehouders en benodigde informatie

Ter voorbereiding op de data-inventarisatie en procesevaluatie is een overzicht gemaakt van alle benodigde informatie, informatiehouders en te betrekken belanghebbenden per Natura 2000-gebied. Dit betreft het op een overzichtelijke manier in beeld brengen van bestaande menselijke activiteiten in het gebied, voorwaarden, mitigerende- en instandhoudingsmaatregelen, handhaving en ecologische monitoringsgegevens. Dit overzicht is gestructureerd per type (gebruiks)activiteit (inclusief categorieën ten behoeve van de mate van regulering) per Natura 2000-gebied en is verzameld voor alle gebieden in deze tranche.

Uit ervaringen met eerdere data-inventarisaties en evaluaties van Natura 2000-beheerplannen is gebleken dat de registratie en kennis van data en informatie veelal versnipperd is over meerdere partijen, systemen en procedures. Daarom dient deze stap als voorbereiding op de daadwerkelijke data-inventarisatie, waarbij alle relevante partijen, contacten en informatiesystemen per informatieonderdeel in beeld gebracht zijn.

Voor een efficiënte samenstelling van deze overzichten is de volgende werkwijze gehanteerd:

1. **Creëren van structuur/-format in overzichten.** Als basis is hiervoor het format gebruikt van de Excel-tabellen zoals aangeleverd in de uitvraag en zijn waar mogelijk verbeterd.
2. **Bepalen van benodigde informatie per informatietype.** Om de benodigde informatie te bepalen zijn de beheerplannen en uitvoeringsplannen doorgenomen.
3. **Aanvullen van tabellen met contactgegevens** van informatiehouders en belanghebbenden. Dit is inclusief het bepalen van de contactpersonen die geïnterviewd worden. Deze zijn bepaald in afstemming met input van RWS, provincies en omgevingsdiensten.
4. **Review** van tabellen met correcties en/of aanvullingen door **RWS** en de **regiegroep ZW Delta**.

Het resultaat van deze stap is een volledig overzicht van alle menselijke activiteiten, instandhoudingsmaatregelen en ecologische monitoringsactiviteiten per gebied, met een indicatie voor welke informatie benodigd is en waar deze benodigde informatie op berust.

Informereren van informatiehouders en informatieverzoek

Via een tweetal door RWS georganiseerde informatiebijeenkomsten zijn alle belanghebbenden bij de Natura 2000-beheerplannen geïnformeerd over het proces om te komen tot nieuwe beheerplannen inclusief tussentijdse verlenging van beheerplannen. In deze informatiebijeenkomsten is tevens deze opdracht geïntroduceerd en zijn belanghebbenden voorbereid op de komende informatieverzoeken. In aanvulling op deze informatiebijeenkomsten zijn de partijen, die in de voorgaande stap zijn benoemd, via een algemene email benaderd over nut en noodzaak van dit project en hoe de gegevens gebruikt gaan worden.

3.2 Stap 2: Data-inventarisatie en analyse

Data-inventarisatie

Aansluitend op de voorbereidende activiteit is gestart met de data-inventarisatie van menselijke activiteiten, instandhoudingsmaatregelen en ecologische gegevens. Voor een efficiënte en gerichte uitvoering is de volgende werkwijze gehanteerd:

1. **Verzamelen van reeds beschikbare informatie.** RWS en provincies hebben gegevens beschikbaar (in de vorm van bijvoorbeeld rapporten, verslagen, excelbestanden) die als eerste verzameld zijn. Zo zijn er ook GIS-kaarten beschikbaar welke in vele gevallen een update nodig hebben.
2. **Analyseren van beschikbare en ontbrekende informatie.** De beschikbare informatie is geanalyseerd en beoordeeld op volledigheid. Zo kan er voor sommige informatietypen en/of onderdelen daarvan informatie ontbreken (bijvoorbeeld ontbrekende data voor bepaalde periodes, ontbrekende data voor bepaalde locaties, etc.). In de overzichtstabel wordt met een label en een kleurcode aangegeven of de informatie volledig, gedeeltelijk of niet aanwezig is.
3. Hierna heeft een **concrete en gerichte benadering van informatiehouders** plaatsgevonden. Hierbij zijn informatiehouders geïnformeerd over de beschikbare informatie en is hen gericht gevraagd om de nog ontbrekende informatie waar mogelijk aan te leveren. Op deze manier is voorkómen dat informatiehouders zijn 'overvraagd'. Het benaderen van informatiehouders heeft via email, telefoon en andere digitale middelen plaatsgevonden. Wanneer informatiehouders niet of niet tijdig gereageerd hebben is er gehandeld volgens het protocol in Bijlage A1.

Ja
Gedeeltelijk
Niet

Alle ontvangen data en informatie is gestructureerd opgeslagen in mappen op Box en verwerkt in de aangemaakte overzichten/tabellen (zie ook 1.3 Informatiedossier). Ook de beschikbare geografische locatiegegevens (GIS-data) zijn opgeslagen op Box (zie ook Bijlage A3).

Analyse

De ontvangen informatie is vervolgens geanalyseerd op kwaliteit en bruikbaarheid voor een ecologische evaluatie. Hierbij zijn de volgende criteria gehanteerd (wanneer relevant):

- Informatie dekt de beheerplanperiode tot heden (2016-2021).
- Informatie dekt het gehele oppervlak/gebied van het Natura 2000-gebied (en wanneer relevant de nabije omgeving van het Natura 2000-gebied) of het relevante deel hiervan.
- Er is af te leiden of er wijzigingen zijn van de activiteit (in ruimte, tijd, omvang en intensiteit), of wijzigingen in relevante aspecten van te onderzoeken soorten (bijvoorbeeld wijzigingen in aantal broedgevallen van vogels) om te bepalen of de data (reeksen) met elkaar te vergelijken zijn.
- Er is af te leiden of voorwaarden, voorschriften en/of mitigerende maatregelen worden nageleefd.
- Er is informatie over de T0-situatie bij soorten en/of habitattypen.

Voldoende
Matig
Onvoldoende

- De monitoring is uitgevoerd conform monitoringsplan.
- De informatie of data is van voldoende kwantiteit en kwaliteit om een goede inschatting van het doelbereik (in vergelijking met de doelstelling in het aanwijzingsbesluit) te maken.
- De informatie is voldoende voor het beoordelen van de instandhoudingsdoelen (populatie, omvang- & kwaliteit leefgebied of habitatype).

In het geval van (nog steeds) ontbrekende informatie of informatie van onvoldoende kwaliteit zijn de informatiehouders nogmaals gevraagd deze input aan te vullen of indien niet mogelijk, is input gevraagd voor de benodigde stappen om de benodigde informatie alsnog te verkrijgen of verbeteren. De omissies in essentiële data zijn in beeld gebracht en hierbij is aangegeven wat hier de gevolgen van zijn voor de uiteindelijke evaluatie. Deze analyse betreft een kwalitatieve en geen kwantitatieve analyse.

Het resultaat van deze stap is een gestructureerd dossier met verzamelde data en informatie, inclusief kwaliteitsbeoordeling. De aanvullende menselijke activiteiten en wijzigingen op bestaande activiteiten zijn beschreven, inclusief de stappen om de benodigde informatie te vergaren.

3.3 Stap 3: Procesevaluatie

De procesevaluatie is erop gericht om de belangrijkste knelpunten en mogelijke oplossingsrichtingen te achterhalen voor de afzonderlijke onderdelen van uitvoering van de beheerplannen per gebied (te weten, organisatie en coördinatie van de uitvoering, uitvoering van inrichting-, herstel-, en beheermaatregelen, uitvoering van toezicht/naleving en handhaving, uitvoering van de communicatie en uitvoering van de monitoring van menselijke activiteiten en ecologische monitoring). Uiteindelijk is deze procesevaluatie erop gericht om de uitvoering van beheerplannen te evalueren en om hieruit lering te trekken voor de totstandkoming of actualisatie van de volgende generatie beheerplannen.

Deze procesevaluatie bestaat uit de volgende trapsgewijze aanpak:

1. **Individuele interviews** met gerichte vragen met de belangrijkste partijen, zoals provincies, LNV, terreinbeheerders en eventueel indien nodig, bepaalde belangenorganisaties (zoals Vogelbescherming, sport- en beroepsvisserij en kitesurfverenigingen). De te interviewen partijen zijn bepaald op basis van een analyse van de data (op beschikbaarheid en kwaliteit) en in afstemming met RWS. In deze interviews is gezamenlijk in beeld gebracht:
 - a. Welk deel van de gevraagde informatie beschikbaar is voor de evaluatie.
 - b. Welk deel van de gevraagde informatie niet beschikbaar is voor de evaluatie, wat daarvan de oorzaken zijn, wat dit betekent voor de evaluatie en wat de mogelijkheden zijn om desondanks tot een goede evaluatie te komen.
 - c. Welke successen en belemmeringen zijn ervaren in de uitvoering van het beheer. Of en hoe eventuele belemmeringen kunnen worden verholpen (bijvoorbeeld via een vervolgesprek met betrokken partijen). En of de geïnterviewde bereid is om successen en belemmeringen te delen, zodat andere betrokkenen daarvan kunnen leren. Specifieke vragen kunnen zijn:
 - i. In hoeverre worden de N2000 regels (bijv. Toegangsbeperkingsbesluiten) nageleefd dan wel overtreden?
 - ii. Zijn de regels handhaafbaar? Zo niet, waardoor komt dat?
 - iii. Wie zijn de overtreders of om welke activiteiten gaat het (bijv. visserij, schelpdierrapen, kitesurfen, betreden gesloten buitendijkse paden enz.)?
 - iv. Wat is hiervan de reden? (bijv. ontbreken verbodsborden, markeringen, informatie, negeren regels)?

- v. Is de regelgeving voldoende duidelijk (bijv. TBB-gebied kom Oosterschelde en kitesurfen)?
 - vi. Indien onvoldoende duidelijk; wat kan er aangepast worden om de regels duidelijker en/of handhaafbaarder te maken?
 - d. Vergelijking van het beschreven proces in het beheerplan, de uitvoeringsplan(nen) en de uitwerking in de praktijk.
 - e. Beschrijving op basis van interviews welke aspecten in de praktijk goed werkten en welke aspecten verbeterd kunnen worden en hoe dat zou kunnen.
 - f. Aanbevelingen voor de organisatie en coördinatie van de uitvoering
 - g. Hoe de geïnterviewde op de hoogte gehouden wil worden.
 - h. Of er nog partijen of personen zijn die aanvullend zouden moeten worden betrokken.
 - i. Of er onderwerpen zijn die aanvullend op deze evaluatie zouden moeten worden besproken.
2. **Kleine werksessies of verdiepende gesprekken** tussen/met bepaalde belanghebbenden. De werksessies waren bedoeld als er geconstateerd werd dat bepaalde belanghebbenden van elkaar kunnen leren of juist samen kunnen optrekken in oplossingsrichtingen. Dit zijn eventueel gebiedsoverschrijdende sessies waarbij lering getrokken is uit de positieve uitvoering van beheerplannen in het ene gebied en als mogelijke oplossingsrichting meegenomen kan worden voor knelpunten in een ander gebied. Voor het Veerse Meer zijn geen werksessies gehouden aangezien deze niet nodig zijn geacht.

Alle benaderde partijen en afgenomen interviews en gesprekken zijn vastgelegd in een logboek (zie Bijlage A1). Van de afgenomen interviews zijn gespreksverslagen gemaakt welke gestructureerd zijn opgeslagen op Box conform de beschrijving in 1.3 Informatiedossier.

4 Resultaten data-inventarisatie

In dit hoofdstuk is een overzicht opgenomen van de beschikbare informatie met betrekking tot menselijke activiteiten, instandhoudingsmaatregelen en ecologische monitoring. Per onderdeel is aangegeven welke informatie ontbreekt en op welke manier deze informatie in de toekomst mogelijk verkregen kan worden. De informatie is conform de structuur in dit document opgeslagen op Box (zie ook 1.3 Informatiedossier).

In Tabel 4-1 is een overzicht opgenomen van het aantal benaderde personen en het aantal contactmomenten per organisatie voor een inventarisatie van gegevens van de menselijke activiteiten en instandhoudingsmaatregelen in het Veerse Meer. Het aantal contactmomenten is gebaseerd op het logboek (bijlage A2). Naast de contactmomenten die zijn opgenomen in het logboek, hebben er ook losse contactmoment plaatsgevonden in de vorm van mobielcontact of mailverkeer.

Voor het Veerse Meer zijn er geen doelsoorten gedefinieerd waarvoor een aanvullende data-inventarisatie nodig is. Er zijn in dit kader dus geen contactpersonen benaderd.

Tabel 4-1 Overzicht van het aantal benaderde personen en contactmomenten per organisatie en per onderdeel (menselijke activiteiten en instandhoudingsmaatregelen)

Organisatie	Aantal benaderde personen	Aantal contactmomenten
Menselijke activiteiten		
Fauna beheereenheid Zeeland	2	4
LNV	3	7
Nederlandse Kitesurf Vereniging (KNV)	2	2
Nederlandse Onderwaterbond	1	1
NVWA	2	9
Provincie Zeeland	2	7
Regionale Uitvoeringsdienst Zeeland (RUD Zeeland)	1	5
RWS	10*	21
RWS District	2	4
Sportvisserij Zuidwest Nederland Belangenbehartiging regio West	1	4
Sportvisserij NL	1	1
Kustwacht	1	1
Waterschap Scheldestromen	5	11
Vliegveld Midden Zeeland	1	1
RVO	1	2
Instandhoudingsmaatregelen		
Provincie Zeeland	6	15

Natuurmonumenten	1	4
Staatsbosbeheer	3	7
Het Zeeuwse Landschap	1	5

*exclusief de contactmomenten met het projectteam

4.1 Menselijke activiteiten

De opgevraagde informatie bestaat uit de volgende typen activiteiten:

- Categorie 1 - Vrijgestelde activiteiten zonder specifieke voorwaarden.
- Categorie 2 - Vrijgestelde activiteiten met specifieke voorwaarden.
- Categorie 3 - Activiteiten die (afzonderlijk) vergunningplichtig blijven.
- Categorie 4 - Niet-Wnb-vergunningplichtige activiteiten, wel mitigatie vereist.
- Ontheffingen in het kader van de Wnb soortbescherming zijn niet meegenomen in de data-inventarisatie, zoals afgesproken met de opdrachtgever¹.

In het Veerse Meer zijn er geen activiteiten die onder categorie 1 vallen. De menselijke activiteiten betreffen activiteiten die vallen onder categorie 2, 3 en 4.

Naast de Wnb-vergunningsplicht, dienen er voor activiteiten waarbij mogelijk effecten kunnen optreden op de waterkwaliteit een Waterwet (WW-)vergunning te worden aangevraagd. Deze vergunningsprocedure staat los van de Wnb en de voorwaarden die zijn opgenomen in de Natura 2000-beheerplannen. Om inzicht te krijgen in veranderingen en omvang van een aantal activiteiten gedurende de beheerplanperiode, is een inventarisatie gedaan van het aantal verleende vergunningen en positieve beoordelen. Het gaat hier om de activiteiten: baggeren, oesterkweektafels en mosselzaadinstallaties (MZI's). De vergunningsvoorschriften volgens de Waterwet zijn niet bekend, daarom is er geen informatie te onttrekken uit de intensiteit van de activiteiten. Wanneer een WW-vergunning is verleend, kan ervan worden uitgegaan dat daar geen significant negatieve effecten op de waterkwaliteit en natuur zijn verwacht.

4.1.1 Beschikbare data/informatie en kwaliteitsbeoordeling

4.1.1.1 Civiele activiteiten

In het Veerse Meer vinden diverse civiele en andere economische activiteiten plaats waarvan significante effecten op de instandhoudingsdoelstellingen niet op voorhand kunnen worden uitgesloten. In Tabel 4-2 zijn de verschillende vormen van civiele activiteiten en economisch gebruik weergegeven en wordt inzicht gegeven in de beschikbaarheid van informatie en of deze informatie voldoende is voor een ecologische evaluatie van het beheerplan. De activiteiten en beoordeling worden toegelicht in de onderstaande paragrafen. De nummering in deze tabel komt overeen met de mappenstructuur en bestandslocaties op Box. **Voor details over deze resultaten wordt de lezer verwezen naar Bijlage A2.**

Tabel 4-2 Overzicht van beoordeling van informatie over menselijke activiteiten (Civiele activiteiten); Informatie is beoordeeld op basis van de volgende criteria; beschikbaarheid van informatie, in hoeverre deze de beheerplanperiode dekt, of er wijzigingen zijn (in ruimte, tijd, omvang en intensiteit), of de voorwaarden, voorschriften en/of mitigerende maatregelen worden nageleefd; A: informatie

¹ Ontheffingen in het kader van de soortenbescherming worden in deze inventarisatie niet meegenomen omdat het bij deze inventarisatie gaat om de gebiedenbescherming in het kader van de Wnb. In het beheerplan zijn ontheffingen in het kader van soortenbescherming ook niet opgenomen.

is beschikbaar en is voldoende voor een evaluatie van het beheerplan, B: informatie is beschikbaar, maar is niet/gedeeltelijk voldoende voor een evaluatie van het beheerplan, C: geen informatie beschikbaar.

Nr.	Civiele activiteiten	Informatiehouder	Cat.	Beschikbaarheid	Kwaliteit		
					Dekt beheerplan periode	Wijzigingen	Naleving voorwaarden
1	Baggerwerkzaamheden (inclusief storten)	RWS	2+3	B	B	B	B
2	Bestaande lozingen van stoffen	RWS WNZ	2	B	A	B	C
3	Burgerluchtvaart en recreatief vliegverkeer	Vliegveld Midden Zeeland/LNV	2	C	C	C	B
4	Inspectie en monitoringvluchten overheden	RWS	2	C	C	C	B
5	Muskusrattenbestrijding	Waterschap Scheldestromen	2	A	A	A	C
6	Regulier beheer en onderhoud van de waterkeringen, het watersysteem en de kunstwerken door waterschappen	Waterschap Scheldestromen	2	B	B	A	B
7	Monitoring- en onderzoeksactiviteiten (regulier)	RWS	2	A	A	A	B
8	Jacht, beheer en schadebestrijding	Faunabeheer-eenheid Zeeland	2	A	B	B	B

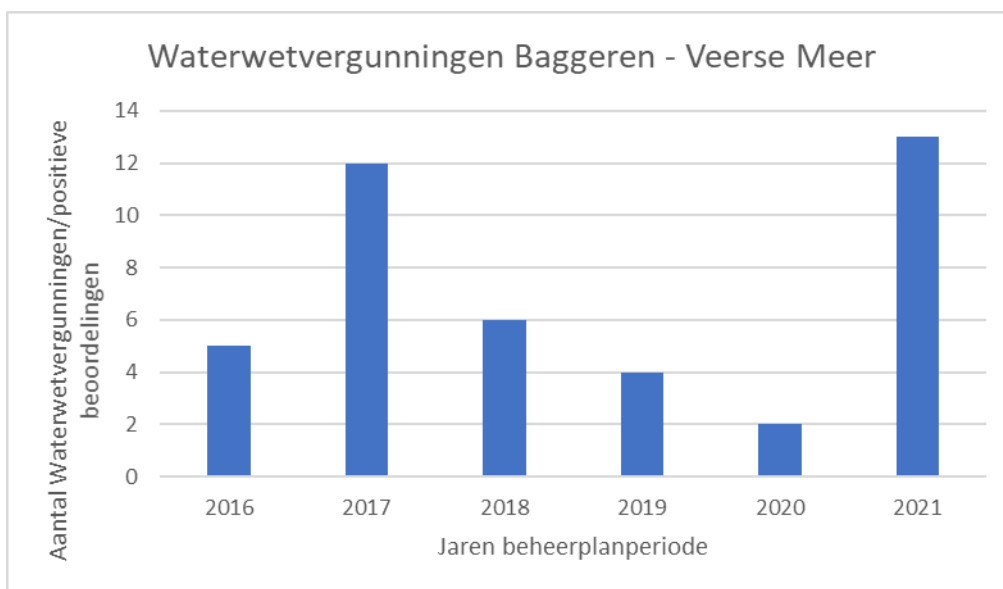
Baggerwerkzaamheden (inclusief storten)

Dit is een categorie twee en drie activiteit. In het Veerse Meer wordt structureel gebaggerd waarna de baggerspecie wordt gestort of verspreid. Gegevens over deze activiteiten zijn opgevraagd bij Rijkswaterstaat (RWS). Er vindt elk jaar een update plaats van deze gegevens, waardoor de dataset de volledige beheerplanperiode dekt. De data geven het jaar van baggeren weer, waar er is gebaggerd, waar de baggerspecie is gestort en de hoeveelheid baggerspecie.

De aard, locatie, omvang en intensiteit van de vrijgestelde baggeractiviteiten zijn volgens RWS niet veranderd (interview RWS ZD, 2022). De voorwaarde voor vrijstelling in het kader van de Wnb voor baggeractiviteiten is dat er maximaal tussen de 100 en 3.000 kuub op één locatie gebaggerd mag worden. Uit de jaarlijkse gegevens blijkt dat er met name in 2019 op meer locaties is gebaggerd in hoeveelheden boven de 3.000 kuub; dit zijn dus Wnb-vergunningplichtige baggeractiviteiten. De aangeleverde baggergegevens door RWS zijn van derden, er is geen definitie toegekend aan derden. De baggergegevens van baggerwerkzaamheden uitgevoerd door RWS ontbreken.

Het gaat hier in alle gevallen om havens, vaargeulen of gebieden rondom steigers. Er zijn tijdens de beheerplanperiode twee Wnb-vergunningen afgegeven voor baggerwerkzaamheden in de vaargeul bij de steigers in Kamperland. Daarbij gaat het om het baggeren van maximaal 7.000 kuub.

Uit de additioneel aangeleverde lijst met Waterwetvergunningen kan worden geconstateerd dat er in 2021 de meeste vergunningen en positieve beoordelingen rondom 'baggeren' zijn afgegeven. Hier valt zowel het baggeren als het verspreiden van baggerspecie onder. Aan het begin van de beheerplanperiode in 2016 zijn er 5 vergunningen afgegeven en in 2021 waren dit 13 vergunningen.

Figuur 1 Waterwetvergunningen baggeren en storten/verspreiden in het Veerse Meer.

Met de beschikbare informatie kan een evaluatie gedeeltelijk worden uitgevoerd (Tabel 4-2). De Wnb-vergunning gegevens van het jaar 2021 ontbreken nog, aangezien de dataset op het moment van ontvangst nog geen update had ondervonden. Daarnaast is er onbekend hoeveel er gebaggerd en gestort is gedurende de beheerplanperiode.

Bestaande lozingen van stoffen

Dit is een categorie twee activiteit. Informatie over lozingen is opgevraagd bij RWS Zee en Delta (ZD) Het betreft vergunningen die via de Waterwet zijn verleend. Bestaande lozingen kunnen worden vrijgesteld van de vergunningplicht onder de voorwaarde dat degene die loost de voorwaarden naleeft die bij of krachtens de Waterwet gelden (vergunning en/of algemene regels) en dat dit bij eventuele inspecties kan worden aangetoond en dat er geen kans bestaat op het lozen van exotische flora- en/of faunasoorten. Er zijn in de beheerplanperiode geen nieuwe vergunningen afgegeven voor het lozen van stoffen. Wel zijn er meldingen in het kader van BLBI positief beoordeeld voor het onttrekken en lozen in het Veerse Meer en het storten van schelpen (tarra), wat betekent dat deze waarschijnlijk zijn uitgevoerd. Er is geen informatie over de bestaande lozingen beschikbaar, waardoor het dus niet duidelijk is of deze hetzelfde zijn gebleven of zijn veranderd in aard, omvang, tijd en locatie.

Met de beschikbare informatie kan een ecologische evaluatie gedeeltelijk uitgevoerd worden (Tabel 4-2).

Burgerluchtvaart en recreatief vliegverkeer

Dit is een categorie twee activiteit. Deze activiteit heeft voornamelijk betrekking op zweefvliegtuigen, helikopters, gemotoriseerde vliegtuigen en luchtballonnen. Er geldt dat als men zich aan de minimale vlieghoogte van 300 m houdt en het broedseizoen en de gevoelige winterperiode voor vogels worden ontzien met laagvliegen, deze vluchten zonder vergunning uitgevoerd mogen worden. Vliegveld Midden Zeeland houdt de bewegingen van alle vertrekkende en landende vliegtuigen bij, met de daarbij horende

start en landrichting (zie tabel Tabel 4-3). Waar een vliegtuig zich bevindt in het Zeeuwse luchtruim wordt niet bijgehouden.

Tabel 4-3 Aantal vliegbewegingen vliegveld Midden-Zeeland

Jaar	Vliegbewegingen Midden-Zeeland
2018	25.464
2019	27.747
2020	27.722
2021	32.256

De RUD geeft aan dat, wanneer zij actief zijn in het Natura 2000-gebied en er een overtreding wordt waargenomen, het nummer van het vliegtuig wordt geregistreerd en wordt gemeld aan de Dienst Luchtvaart.

Over de naleving van de voorwaarden is sporadische informatie beschikbaar (overtredingsgegevens RUD Zeeland). De aanwezig data bij vliegveld Midden-Zeeland kan aantonen of er een toename is geweest in het aantal vliegbewegingen in het Zeeuwse vliegruim door middel van informatie over vetrekkende en landende vliegtuigen. Verdere monitoringsgegevens ontbreken. Gebaseerd op deze data kan er een gedeeltelijke evaluatie worden uitgevoerd (Tabel 4-2).

Inspectie en monitoringvluchten overheden

Dit is een categorie twee activiteit. Diverse diensten van Rijkswaterstaat, provincies en Nationale Politie, landelijke eenheid, dienst infra voeren inspectie- en monitoringvluchten uit boven Natura 2000-gebieden of geven opdracht aan derden voor het uitvoeren hiervan. Net zoals bij de activiteit burgerluchtvaart en recreatief vliegverkeer geldt er een minimale vlieghoogte van 300 m terwijl het broedseizoen en de gevoelige winterperiode voor vogels worden ontzien met laagvliegen. Bij vliegveld Midden-Zeeland zijn er gegevens aanwezig over de vetrekkende en gelande vliegtuigen, zie tabel Tabel 4-3. De RUD geeft aan dat, wanneer zij actief zijn in het Natura 2000-gebied en er een overtreding wordt waargenomen, het nummer van het vliegtuig wordt geregistreerd en gemeld aan de Dienst Luchtvaart.

Aangezien de data en monitoringsgegevens ontbreken over deze activiteit, maar de overtredingsdata wel worden geregistreerd, kan er een gedeeltelijke evaluatie uitgevoerd worden (Tabel 4-2).

Muskusrattenbestrijding;

Dit is een categorie twee activiteit. De data over muskusrattenbestrijding zijn opgevraagd bij Waterschap Scheldestromen. Sinds 1984 vinden er landelijk registraties plaats van de vangsten van muskus- en beverrat. Sinds 1 januari 2022 wordt er gewerkt met een nieuw landelijk systeem waarin alle bestrijdingsorganisaties de vangsten en bijvangsten registreren. Er wordt onderscheid gemaakt tussen verschillende soorten in de registratie. Daarnaast worden er alleen dode bijvangsten geregistreerd. Ook worden het gemonitord gebied, de vanglocaties en de vangmiddelen geregistreerd. Het is mogelijk om vanuit het landelijke systeem te rapporteren. Sinds het jaar 2000 is het aantal landelijke vangsten van muskusratten sterk afgenomen. Voor het Veerse Meer zijn er sinds 2015 relatief gezien minder uren besteed aan het bestrijden van muskusratten. Gedurende de beheerplanperiode zijn de vangsten in 2021 ten opzichte van 2015 nagenoeg vergelijkbaar (Tabel 4-4). In de periode tussen 2016 en 2020 is er wel een afname te zien.

Tabel 4-4 Muskusrattenbestrijding gegevens Veerse Meer, aangeleverd door Waterschap Scheldestromen

Jaartal	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Totaal aan vangsten	27	23	8	5	6	10	22
Uren	689	556	536	422	494	449	359
Bijvangst	3	4	6	3	2	3	5

In het beheerplan zijn de volgende voorwaarden opgenomen: om verstoring van broedende vogels te voorkomen moeten de broedgebieden in de periode van 15 maart tot 15 juli worden gemedend, het (ver)plaatsen en controleren van de genoemde vangmiddelen is alleen toegestaan in de periode tussen zonsopkomst en zonsondergang. Voor het naleven van de voorwaarden die gesteld worden in het beheerplan wordt door het waterschap nauw contact gehouden met TBO's. Er wordt aangegeven dat de voorwaarden worden nageleefd (interview Waterschap Scheldestromen, 2022). Hier wordt echter niets over geregistreerd.

Met de beschikbare informatie over het aantal vangsten en bijvangst kan een evaluatie worden uitgevoerd. Er zijn echter geen gegevens beschikbaar over het naleven van de voorwaarden, dus een complete evaluatie is niet mogelijk (Tabel 4-2).

Regulier beheer en onderhoud van de waterkeringen, het watersysteem en de kunstwerken door waterschappen

Dit is een categorie twee activiteit. De voorwaarden die gelden voor deze activiteit is dat het beheer wordt uitgevoerd conform 'de gedragscode Wet Natuurbescherming voor waterschappen'².

Over regulier beheer en onderhoud van de waterkeringen, het watersysteem en de kunstwerken zijn de data opgevraagd bij het Waterschap Scheldestromen. De data bevatten een overzicht van de uitgevoerde beheer- en onderhoudsactiviteiten en de locaties. De werkzaamheden omvatten onder andere de volgende activiteiten:

- Beheer en onderhoud van kunstwerken/gemalen, zoals steenbestortingen;
- Aanleg, beheer en onderhoud van een vistrap. Hierbij worden ook de tellingen van vissen gedaan;
- Beheer en onderhoud van waterkering;
- Maaien van duikers, bermen en waterlopen/waterkeringen;
- Werkzaamheden voor recreatieve voorzieningen (bv. het plaatsen en ophalen van dixies, het legen van afvalbakken en onderhoud aan de aanlegsteigers);
- Baggerwerkzaamheden.

Waterschap Scheldestromen geeft aan dat de voorwaarden in het beheerplan worden nageleefd. Wanneer relevant worden er ecologische quickscans uitgevoerd door de eigen ecologen voordat de werkzaamheden plaatsvinden. Overtredingen worden geregistreerd door de Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Zeeland. In de jaarrapportage met een overzicht van de overtredingen voor het jaar 2020 is niets opgenomen over overtredingen met betrekking tot deze activiteit, aangezien hier niet actief naar is gekeken.

Er is een jaarkalender beschikbaar voor 2021 en 2022 met werkzaamheden die jaarlijks plaatsvinden. Van voorgaande jaren is niet veel bijgehouden en zijn geen rapportages van overtredingen beschikbaar. Dit

² <https://unievannwaterschappen.nl/wp-content/uploads/2021/11/Gedragscode-Wet-natuurbescherming-voor-waterschappen-2019.pdf>

geldt voor beheer en onderhoud zoals maaien, baggeren maar ook van de gemalen en waterlozingen van de gemalen.

Met de beschikbare informatie kan een evaluatie gedeeltelijk uitgevoerd worden (Tabel 4-2). De data tussen 2016-2020 van een aantal activiteiten zijn niet aanwezig, wat het uitvoeren van een evaluatie bemoeilijkt.

Monitoring- en onderzoeksactiviteiten (regulier)

Dit is een categorie twee activiteit. Voor monitoring- en onderzoeksactiviteiten (regulier, categorie 2) gaat het om activiteiten zoals het inventariseren van kokkelbestanden, bodemdieren, vis- en schelpdieronderzoek, (broed)vogeltellingen, zoogdieronderzoek, vegetatieonderzoek en meer algemeen onderzoek naar flora en fauna en standplaatsfactoren. De onderzoeken met betrekking tot bodemdieren en vogels vallen onder het programma Monitoring Waterstaatkundige Toestand des Lands (MWTL), de schelpdieronderzoeken onder het programma WOT-WMR. De volgende voorwaarden zijn in het beheerplan opgenomen: Verstoring dient te worden voorkómen door het gebruik van geluidsapparatuur te beperken en een afstand van 500 meter tot vogelconcentraties aan te houden. Onderzoeks- en monitoringsactiviteiten in de broedperiode (15 maart tot en met 15 juli) gebeuren in overleg met de beheerder van het gebied.

Er zijn voor zover bekend tijdens de beheerplanperiode geen nieuwe vergunningen in het kader van de Wnb door LNV uitgegeven voor monitoring- en onderzoeksactiviteiten. Informatie over de MWTL monitoring- en onderzoeksactiviteiten zoals locatie, datum en type onderzoek kunnen opgezocht worden op Waterinfo Extra³.

Aangezien er voldoende informatie beschikbaar is over de locatie, aard, periode en deels over de naleving van de voorwaarden van deze activiteit (overtredingsgegevens RUD Zeeland), kan er met betrekking tot dit onderwerp een evaluatie worden uitgevoerd (Tabel 4-2).

Jacht, beheer en schadebestrijding

Dit is een categorie twee activiteit. In en rondom het Veerse Meer gaat het vooral om jacht op, en schadebestrijding van, konijnen op dijken direct grenzend aan Natura 2000-gebieden (externe werking). Overig beheer en schadebestrijding volgens de Wet Natuurbescherming vindt plaats in de vorm van het reguleren van de populatie overzomerende grauwe ganzen en Canadese ganzen. Ganzen worden gevangen en de eieren worden geprikt om te voorkomen dat ze uitkomen. In het beheerplan zijn strikte voorwaarden gesteld aan deze activiteit. In deze voorwaarden komt onder andere voor dat het gebruik van een geweer het hele jaar niet is toegestaan. Jacht, beheer en schadebestrijding van konijnen met het geweer op dijken direct grenzend aan de Natura 2000-gebieden is, met uitzondering van de broedperiode van 15 maart tot 15 juli, overdag toegestaan. Ook zijn er voorwaarden gesteld over hoeveel personen er aanwezig mogen zijn voor bijvoorbeeld het rapen van eieren, de hoeveelheid dieren/eieren die gevangen/geraapt mogen worden en de periode waarin deze activiteiten mogen plaatsvinden. Door de Faunabeheer-eenheid Zeeland wordt bijgehouden hoeveel dieren er jaarlijks worden afgeschoten. Dit wordt bijgehouden in het Fauna Registratie Systeem (FRS)⁴ en in jaarrapportages. Op de website van de Faunabeheereenheid⁵ kunnen alleen de rapportages van 2017-2018 en van 2020 worden geraadpleegd. Er zijn gegevens beschikbaar over het aantal dieren dat jaarlijks wordt geschoten, maar dit vindt niet plaats in Natura 2000-gebieden. Ook zijn er gegevens beschikbaar van het aantal ganzen dat is gevangen (2010-2020) en de hoeveelheid eieren die zijn geprikt in het jaar 2018. In Natura 2000-gebieden wordt het prikken van eieren uitgevoerd door TBO's. Er is geen informatie beschikbaar over het naleven van de voorwaarden in het beheerplan.

³ <https://waterinfo-extra.rws.nl/monitoring/>

⁴ <https://www.faunaregistratie.nl/Default.aspx?ReturnUrl=%2F>

⁵ <https://www.faunabeheereenheid.nl/zeeland/PUBLICATIES>

Jacht binnen in het Natura 2000-gebied Veerse Meer is niet toegestaan. Er zijn in 2020 overtredingen gemeld. Daarbij gaat het om illegaal gebruik van een geweer en betreding van gesloten gebieden (jaarrapportage RUD, 2020).

Aangezien er data van verschillende jaartallen ontbreken en er alleen globale informatie is over overtredingen, kan er gedeeltelijk een evaluatie uitgevoerd worden met betrekking tot deze activiteit (Tabel 4-2).

4.1.1.2 Recreatie op water en platen

Tabel 4-5 Overzicht van beoordeling van informatie over menselijke activiteiten (Recreatie op water en platen); A: informatie is beschikbaar en is voldoende voor een evaluatie van het beheerplan, B: informatie is beschikbaar, maar is niet/gedeeltelijk voldoende voor een evaluatie van het beheerplan, C: geen informatie beschikbaar.

Nr.	Civiele activiteiten	Informatie-houder	Cat.	Beschikbaarheid	Kwaliteit		
					Dekt beheerplan periode	Wijzigingen	Naleving voorwaarden
9	Recreatievaart > 15 kilometer per uur, motorboten en waterskiën	RUD Zeeland*	2	C	C	C	B
10	Recreatievaart < 15 kilometer per uur, motorboten, zeilen;	RUD Zeeland*	4	C	C	C	B
11	Windsurfen op de locaties Schotsman, Ruiterplaat, oranjeplaat, Schelphoek en Kortgene	RUD Zeeland*	4	C	C	C	C
12	Tele-waterskibaan bij de Schotsman	RUD Zeeland*	4	C	C	C	B
13	Kanoën & waterfietsen	RUD Zeeland*	4	C	C	C	B
14	Recreatievaart: steigerovernachtingen	RUD Zeeland*	4	C	C	C	B
15	Recreatievaart: vrij ankeren	RUD Zeeland*	4	C	C	C	B
16	Duiken op de toegestane locaties	Nederlandse Onderwaterbond en RUD Zeeland*	4	C	C	C	C
17	Oeverrecreatie op dijken (wandelen, fietsen) en aangrenzende buitendijkse gebiedsdelen inclusief strandjes	RUD Zeeland* en RWS	4	B	B	A	B
18	Sportvisserij vanaf boot	Sportvisserij Zuidwest Nederland en RUD Zeeland	4	C	C	C	C
19	Sportvisserij vanaf oever	Sportvisserij Zuidwest	4	C	C	C	C

		Nederland en RUD Zeeland					
20	Plaatbetreding	RUD Zeeland	4	B	B	A	A
21	kleinschalig (handmatig) oogsten van schelpdieren	RUD Zeeland en Provincie Zeeland	4	B	B	A	A
	Recreatievaart: zeilen (incl. wedstrijden)**						

*Beschikken alleen informatie over handhaving.

**Nieuwe activiteit zie hoofdstuk 4.1.3.2.

Recreatievaart > 15 kilometer per uur, motorboten en waterskiëren recreatievaart <15 kilometer per uur, motorboten, zeilen

Recreatievaart >15 km/uur is een categorie twee activiteit en recreatievaart <15 km/uur is een categorie vier activiteit. In het Veerse Meer geldt op basis van Rijksregelgeving (besluit van 4 november 1992 van de Minister van Verkeer en Waterstaat) en de Provinciale Milieuverordening Zeeland buiten de bestaande aangewezen snelvaargebieden een maximum toelaatbare vaarsnelheid van 15 kilometer per uur. Jetskiëren is niet toegestaan in het Veerse Meer. In het beheerplan zijn voorwaarden gesteld aan deze activiteit. Zo mag recreatievaart met motorboten die sneller dan 15 kilometer per uur en waterskiërs die harder gaan dan 15 kilometer per uur alleen plaatsvinden in de daartoe aangewezen gebieden (zie Figuur 4-2). Daarnaast dienen alle recreatie-activiteiten zich te houden aan de voorwaarden uit het TBB.

Tijdens het interview met RUD Zeeland kwam naar voren dat er geen gegevens beschikbaar zijn over het aantal vaarbewegingen en waterski activiteiten. Hier zijn ook geen gegevens over bekend bij Provincie Zeeland. Er worden wel overtredingen geregistreerd bij RUD Zeeland.

Vanuit Provincie Zeeland wordt er aangegeven dat er wel sluistellingen plaatsvinden bij de Zandkreeksluis. Dit geeft zicht op hoeveel scheepvaart-uitwisseling er plaatsvindt tussen de Oosterschelde en het Veerse Meer.

Aangezien de data ontbreken over deze activiteit en de overtredingen deels beschikbaar zijn bij RUD Zeeland, kan er een gedeeltelijke evaluatie uitgevoerd worden met betrekking tot deze activiteit (Tabel 4-5).

Figuur 4-3 Zones voor snelvaren Veerse Meer (paarse vlakken). In de paars omlijnde delen mag men snelvaren en waterskiën. In de rode gebieden is alle vaart verboden en in het licht groene gebied is varen tot en met een snelheid van 15 km/u toegestaan (bron: VDJS kaart voor snelvaren 16 maart 2022).

Kleinschalig (handmatig) oogsten van schelpdieren

Dit is een categorie vier activiteit. Alle recreatie-activiteiten dienen zich te houden aan de voorwaarden uit het TBB. Afgesloten gebieden worden niet betreden. Het is toegestaan om handmatig tot 10 kilo schelpdieren per persoon per dag te oogsten. Dit is alleen toegestaan voor zover geen verstoring plaatsvindt van concentraties vogels en zeehonden en buiten de ontoegankelijke gebieden op grond van de toegankelijkheidsregeling. Handmatig oogsten is slechts toegestaan tussen één uur vóór zonsopgang en één uur na zonsondergang.

RUD Zeeland, Provincie Zeeland en RWS District Noord geven aan dat deze activiteiten in de loop der jaren sterk zijn toegenomen in de gehele Delta. De schelpen die het meest worden geraapt zijn oesters, kokkels en tapijtschelp. Voor deze activiteit is er alleen anekdotische informatie aanwezig over de intensiteit. Vanuit RWS wordt aangegeven dat er in Veerse Meer geen schelpdieren worden geraapt.

Gebaseerd op de aanwezige overtredingsdata en anekdotische informatie is het gedeeltelijk mogelijk om een evaluatie uit te voeren voor deze activiteit.

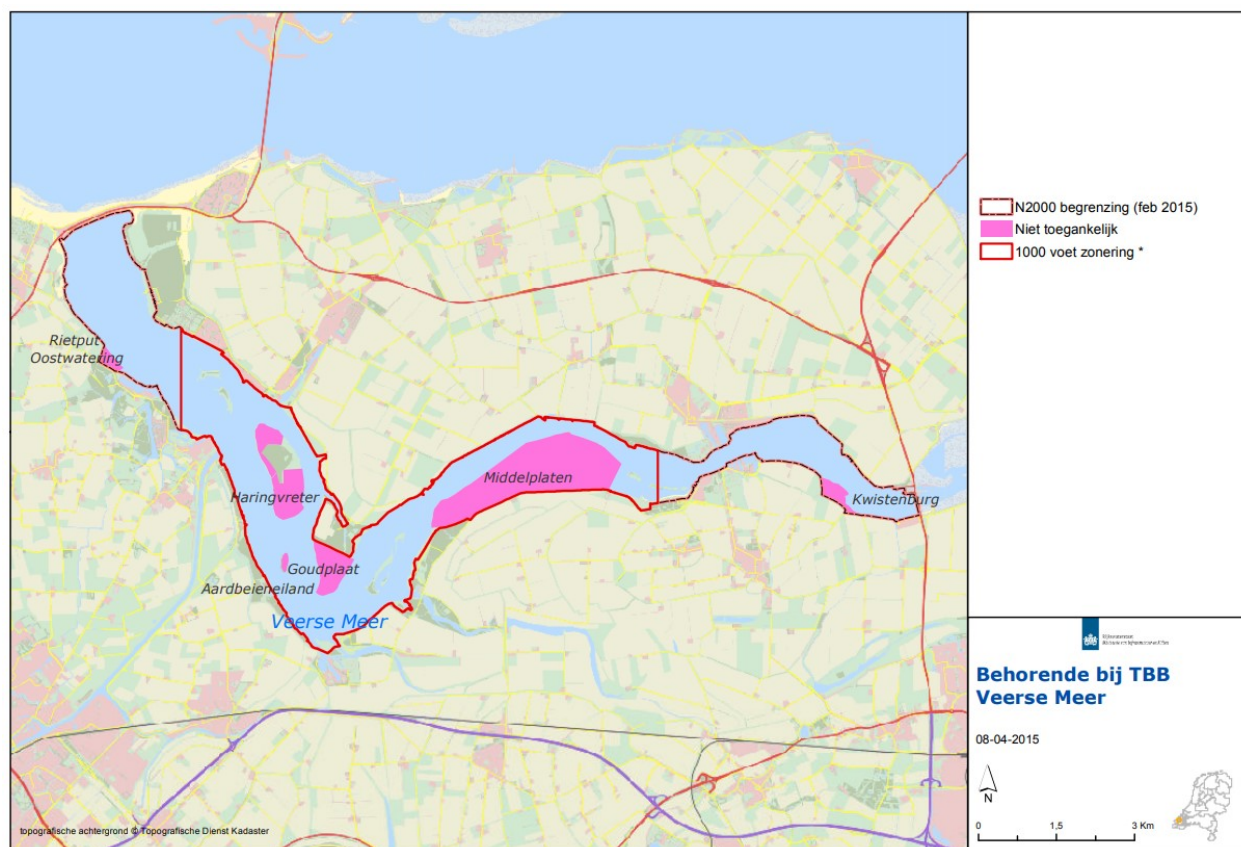
Overige recreatie-activiteiten

De onderstaande activiteiten zijn in deze paragraaf samengevoegd, aangezien ze eenzelfde constatering en beoordeling betreffen. Alle activiteiten vallen onder categorie vier.

In de zomerperiode is er in het Veerse Meer sprake van een hoge recreatiedruk. Met name in de avonduren zorgt deze druk voor overlast. Alle recreatie-activiteiten dienen zich te houden aan de voorwaarden uit het TBB. De niet toegankelijke zones zijn weergegeven in Figuur 4-4. De toegang tot deze gebieden is gedurende het gehele jaar verboden (inclusief voor drones), behoudens wandelen tussen zonsopkomst en zonsondergang op de gemarkeerde route op de Goudplaat. Honden zijn hier niet toegestaan.

De volgende overige recreatie-activiteiten vinden plaats in het Veerse Meer:

- Windsurfen op de locaties Schotsman, Ruiterslaai, oranjeplaat, Schelphoek en Kortgene
- Tele-waterskibaan bij de Schotsman
- Kanoën & waterfietsen
- Recreatievaart: steigerovernachtingen
- Recreatievaart: vrij ankeren
- Recreatievaart: zeilen (inclusief wedstrijden)
- Duiken op de toegestane locaties
- Oeverrecreatie op dijken (wandelen, fietsen) en aangrenzende buitendijkse gebiedsdelen inclusief strandjes
- Sportvisserij vanaf boot
- Sportvisserij vanaf oever
- Plaatbetreding

Figuur 4-4 Toegangsbeperkingsbesluit Veerse Meer. Bron: rwsnatura2000.nl

Tijdens het interview met RUD Zeeland kwam naar voren dat er geen monitoringsgegevens aanwezig zijn van recreatieve activiteiten. Provincie Zeeland bevestigt deze uitspraak.

Voor wat betreft handhaving blijkt uit het jaarverslag van 2020 van RUD Zeeland dat het toezicht en handhaving projectmatig is aangepakt. Tijdens het project zijn 132 zaken opgepakt waaronder afvaldumping, illegale recreatie, open vuur, vernieling en diefstal. Ten opzichte van andere jaren is er een afname geconstateerd van het aantal zaken (Kerngroep Toezichtkringen Natuurhandhaving Zeeland, 2021). De activiteiten die niet in het jaarverslag worden genoemd zijn: duiken, windsurfen en sportvisserij.

Voor sportvisserij is Zuidwest Nederland Belangenbehartiger regio west benaderd. Over het aantal sportvissers en locaties van het vissen zijn geen gegevens aanwezig. Dit komt mede doordat er geen vergunning nodig is voor recreatieve visserij in het Veerse Meer.

In de uitgave van Duikgids Zeeland (2019) staan de duiklocaties in het Veerse Meer aangegeven. Er is verder geen informatie over de intensiteit van het gebruik.

Aangezien de monitoringsdata ontbreken over alle activiteiten en de overtredingen wel deels beschikbaar zijn, kan er een gedeeltelijke evaluatie uitgevoerd worden met betrekking tot deze activiteiten (Tabel 4-5). Voor de activiteiten duiken, windsurfen en sportvissen is een evaluatie niet mogelijk, aangezien alle gegevens ontbreken Tabel 4-5.

4.1.1.3 Beroepsmatige visserij

Tabel 4-6 Overzicht van beoordeling van informatie over menselijke activiteiten (Beroepsmatige visserij); A: informatie is beschikbaar en is voldoende voor een evaluatie van het beheerplan, B: informatie is beschikbaar, maar is niet/gedeeltelijk voldoende voor een evaluatie van het beheerplan, C: geen informatie beschikbaar.

Nr.	Civiele activiteiten	Informatiehouder	Cat.	Beschikbaarheid	Kwaliteit		
					Dekt beheerplan periode	Wijzigingen	Naleving voorwaarden
22	Visserij met hokfinken	NVWA en RVO	2	B	B	B	C

Visserij met hokfinken

Dit is een categorie twee activiteit. In het beheerplan worden er geen voorwaarden gesteld voor vrijstelling van deze activiteit.

Vanuit het Nederlandse Voedsel en Waren Autoriteit (NVWA) is aangegeven dat Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) over de data en informatie beschikt. Nadat NVWA navraag heeft gedaan bij RVO blijkt dat er geen gegevens aanwezig zijn over visserij met hokfinken.

In het rapport Vismonitoring Zoete Rijkswateren en Overgangswateren t/m 2019 (Rijssel et al., 2019) zijn de aalvangst opgenomen. Hierin wordt vermeld dat "aal wordt voornamelijk met schietfinken gevangen en de aanlandingen nemen af tot en met 2016, vanaf 2017 is er weer een toename in aanlandingen van aal, gevangen met zowel schietfinken als hokfinken. Dit terwijl de inspanning vanaf 2016 ongeveer gelijk blijft".

Gegevens over de aalvangst en broepvisserij druk zijn terug te vinden in vismonitoringsrapporten (Rijssel et al., 2019). Vangstgegevens van andere soorten en handhaving ontbreekt. Door het grotendeels ontbreken van informatie is er geen evaluatie mogelijk.

4.1.2 Ontbrekende data/informatie en aanbevelingen

4.1.2.1 Monitoring van menselijke activiteiten

Voor de volgende activiteiten geldt dat de monitoringsgegevens (intensiteit, locatie, datum etc.) de activiteit grotendeels ontbreekt:

- Baggeractiviteiten
- Bestaande lozingen van stoffen.
- Inspectie- en monitoringvluchten.
- Burgerluchtvaart en recreatief vliegverkeer.
- Recreatievaart > en < 15 kilometer per uur met motorboten.
- Recreatie op water en platen.
- Visserij met hokfuisen.

Aanbeveling

Voor de hierboven genoemde activiteiten geldt dat er geen structurele monitoring van de frequentie en locatie plaatsvindt. Aanbevolen wordt om bij verschillende instanties zoals vliegvelden, verenigingen, bonden, verhuurbedrijven en dergelijke nog aanvullende gegevens op te vragen die inzicht kunnen geven in waar en hoe vaak activiteiten plaatsvinden.

4.1.2.2 Overtredingen

Om na te gaan of de voorwaarden die gesteld worden aan activiteiten onder categorie 2 en de mitigerende maatregelen onder categorie 4 in acht worden genomen, is het van belang om een goede registratie bij te houden van de overtredingen die plaatsvinden in het Veerse Meer. Dit wordt gedaan door de RUD. Hierbij worden de volgende gegevens geregistreerd: adres (straat, huisnummer, plaats), XY-coördinaten, hoofdgroep wetgeving (SR, Wnb), subgroep (wat verboden is, bijvoorbeeld afval dumpen), gedraging, constatering, waarschuwing, proces-verbaal, melding, verbalisant, feitnummer, aantal combibonnen.

De data worden voor drie jaar bewaard en door de privacywetgeving en strafrechtelijke informatie is het niet mogelijk om de gegevens openlijk te delen. Wel is er in 2021 voor de eerste keer een jaarrapportage opgesteld door de Kerngroep Toezichtkringen Natuurhandhaving Zeeland, waarin een samenvatting is gegeven van de overtredingen in het voorgaande jaar (Jaarrapportage 2020). Dit is niet per Natura 2000-gebied gedaan, maar per handavingsproject. In de rapportage van 2020 is het project Toezicht en Handhaving Veerse Meer opgenomen, hierin is een samenvatting gegeven van de overtredingen.

Aanbeveling

Aanbevolen wordt om te verzoeken om alle persoonsgevoelige informatie uit de dataset te halen en alleen informatie over de XY-coördinaten, hoofdgroep wetgeving, subgroep, gedraging en constatering vrij te geven. Hierbij is de beschikbaarheid van de gegevens over de gehele beheerplanperiode noodzakelijk.

Een jaarlijkse rapportage met een overzicht van de overtredingen per Natura 2000-gebied is zeer nuttig voor de evaluatie. Aangezien het hier over een samenvatting gaat, is inzicht in de gehele dataset noodzakelijk.

4.1.3 Advies Nee-lijst en nieuwe activiteiten

4.1.3.1 Advies nee-lijst

Tijdens het opstellen van het beheerplan voor het Natura 2000-gebied Veerse Meer zijn er menselijke activiteiten geïdentificeerd die kunnen plaatsvinden zonder mitigerende maatregelen, voorwaarden of vergunningen. Deze activiteiten zijn overzichtelijk gemaakt in de 'Nee-lijst', zie Bijlage A2. Tijdens de data-inventarisatie en procesevaluatie is er getracht om antwoord te krijgen op de volgende vraag:

Zijn er activiteiten op de "nee-lijst" die nu mogelijk toch significante gevolgen hebben?

(Door bijvoorbeeld wijzigingen in aard, omvang, intensiteit, plaats en duur of door nieuwe inzichten in de beoordeling van effecten of vanwege cumulatieve effecten).

De geïnterviewde partijen voor deze activiteiten zijn de RUD en Provincie Zeeland. Beide partijen geven aan dat er geen data of informatie beschikbaar is over de activiteiten op de 'Nee-lijst'. Wel blijkt uit de gesprekken met beide partijen dat alle activiteiten in het Natura 2000-gebied lijken te zijn toegenomen in de beheerplanperiode. Negatieve effecten lijken niet (meer) op voorhand te zijn uitgesloten, waardoor het belangrijk is om meer inzicht te krijgen in deze activiteiten.

Aanbeveling

Mogelijkheden om meer inzicht in deze activiteiten te krijgen zijn:

- Het organiseren van werksessies met verschillende gebruikers en overkoepelende organisaties in de Oosterschelde. Door de RUD zijn er algemene voorstellen gedaan voor te betrekken partijen, zoals (jacht)havens, campings, windsurfscholen, bezoekerscentra, vissers, etc. Door met de juiste partijen om tafel te gaan zitten, goed uit te leggen waarvoor de gegevens nodig zijn en de juiste vragen te stellen kan er voor veel activiteiten een beeld geschetst worden over de ontwikkelingen en de locaties die het meest gebruikt worden. Het verdient daarbij aanbeveling om de focus te leggen op activiteiten die potentieel een effect kunnen hebben op de instandhoudingsdoelstellingen, zoals verstoring van populaties van bepaalde soorten door recreatie. Een aantal van deze werksessies (afhankelijk van het soort organisaties) kan ook gebruikt worden om meer inzicht te krijgen in de ontwikkelingen van nieuwe activiteiten (zie ook 4.1.3.2 Nieuwe activiteiten).
- Het in kaart brengen van de locaties van activiteiten. Vanuit RWS is als idee aangegeven om de app Strava en de tool Maptionnaire te gebruiken om bepaalde activiteiten meer inzichtelijk te maken.
 - In de Strava app kunnen door individuen sportactiviteiten geregistreerd worden zoals wandelen, hardlopen en fietsen, maar ook watersporten. Aan deze registraties is GPS-data aan gekoppeld zodat de route van de activiteit gevolgd en opgeslagen kan worden. In deze app kunnen ook zogenaamde 'heat maps' opgevraagd worden waarmee de intensiteit van sportactiviteiten kan worden weergegeven op een kaart. Hiermee zou eventueel ook gekeken kunnen worden of sporters (waaronder kitesurfers) de begrenzingen van TBB's overschrijden. Voor het opvragen van deze 'heat maps' is een premium (betaald) account nodig. De beperkingen van dit hulpmiddel is verder dat het geen volledig beeld geeft, want niet iedere sporter gebruikt Strava en nieuwe activiteiten (zoals drones, wildrapen en campers) worden hierin niet geregistreerd.
 - Met Maptionnaire kan eventueel in de werksessies worden gewerkt. Dit is een zeer uitgebreide tool als hulp voor het opstellen van bijvoorbeeld omgevingsplannen voor steden. In de context van deze opdracht kan het gebruikt worden om aan te geven waar bepaalde activiteiten plaatsvinden en waar de knelpunten aanwezig zijn in relatie tot deze activiteiten. Dit idee vraagt een uitgebreide voorbereiding voor configuratie van de tool en wordt gezien als hulpmiddel bij eventuele werksessies.

Benodigd budget: dit kan worden bepaald zodra de mogelijkheden zijn besproken en afgestemd met RWS.

4.1.3.2 Nieuwe activiteiten

In de evaluatie van het beheerplan dienen niet alleen de activiteiten die in het beheerplan beschreven zijn geëvalueerd te worden, maar moet ook rekening worden gehouden met nieuwe activiteiten die zich gedurende de looptijd van het beheerplan hebben voorgedaan.

Daarom is het voor de evaluatie van belang om een overzicht te hebben van de nieuwe activiteiten en de aard, omvang, tijdstip, duur en planning van in de huidige beheerplanperiode **nieuwe** (eventueel vergunde) activiteiten, evenals plannen en/of projecten in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb). In het geval

van vergunde activiteiten is het van belang om inzicht te krijgen of aan de vergunningsvoorschriften wordt voldaan.

Tijdens de data-inventarisatie en interviews zijn de volgende nieuwe activiteiten geïdentificeerd door Provincie Zeeland en RUD:

- drones;
- buitensporten;
- campers; meer recreanten eilanden, ontwikkeling van strandhuizen/-parken
- commerciële schelpdierkweek (vergunde activiteit).
- Recreatievaart: zeilen (incl. wedstrijden)

De bovenstaande lijst met nieuwe activiteiten geeft een beeld van de nieuwe of gewijzigde activiteiten die zijn benoemd tijdens de inventarisatie, maar deze lijst is niet uitputtend. In de evaluatie en voor een volgend beheerplan moeten alle nieuwe activiteiten worden geïnventariseerd en het effect van deze activiteiten op de instandhoudingsdoelstellingen beoordeeld worden door middel van een geactualiseerde gebruikstoets.

Aanbeveling

Aanbevolen wordt om een aantal werksessies met overkoepelende organisaties (Kanobond, Watersportbond, Recron, Wildplukkers Gilde, etc.) te organiseren om meer inzicht te verkrijgen over welke nieuwe activiteiten er plaatsvinden en op welke locaties en in welke aantallen. Daarnaast kan ook besproken worden welke verwachtingen er zijn voor de toekomst met betrekking tot deze en toekomstige activiteiten. Een aantal van deze werksessies (afhankelijk van het soort organisaties) kan ook gebruikt worden om meer inzicht te krijgen in de ontwikkelingen van activiteiten op de Nee-lijst (zie ook 4.1.3.1 Advies nee-lijst). Ook kan er gesproken worden over het bijhouden van ontwikkelingen van activiteiten in de toekomst, zodat dit in het volgende beheerplan op een betere manier kan worden georganiseerd.

4.1.4 Geografische locatiegegevens van activiteiten

Van een aantal menselijke activiteiten (nieuw, gewijzigd of ongewijzigd) is geografische informatie (kaartmateriaal/GIS-data) aanwezig. Ten tijde van het schrijven van deze deelrapportage is deze informatie echter te onvolledig om hiervan een goed overzicht te geven. Er is een inventarisatie gaande om de dataset volledig te maken, zodat de maatregelen geografisch weergegeven kunnen worden. Zodra gereed, worden deze in Bijlage A3 opgenomen.

4.2 Instandhoudingsmaatregelen

In Bijlage A2 zijn de resultaten van de data-inventarisatie van de instandhoudingsmaatregelen opgenomen. Hierin staat beschreven over welke instandhoudingsmaatregelen het gaat, de verantwoordelijke instantie, contactpersoon, uitvoeringsperiode, uitvoeringsstatus, beschikbaarheid van informatie en de analyse van de kwaliteit van de informatie en data.

4.2.1 Beschikbare data/informatie en kwaliteitsbeoordeling

Deze paragraaf geeft een overzicht van de beschikbare informatie voor instandhoudingsmaatregelen, de kwaliteit van de aangeleverde data en informatie en een overzicht van nieuwe maatregelen die niet in het beheerplan waren opgenomen. Tabel 4-76 geeft hiervan een samenvatting met het type maatregel en de status van uitvoering. Na deze tabel wordt hierop een toelichting gegeven.

Tijdens de beheerplanperiode zijn er nieuwe instandhoudingsmaatregelen uitgevoerd. Voor een overzicht en korte toelichting van deze maatregelen wordt de lezer verwezen naar bijlage A5.

De beoordeling van de kwaliteit is gebaseerd op de aanwezigheid van een werkschrijving en/of de werktekeningen en ondersteunende rapportages over de monitoring van de habitattypen, -soorten of vogelsoorten in het gebied. Een A betekent dat al deze informatie aanwezig is, een B dat deze gedeeltelijk aanwezig is en C dat deze niet aanwezig is. Zie ook de toelichting onder de tabel.

Tabel 4-7. Overzicht van beoordeling van informatie over instandhoudingsdoelstellingen. A = informatie is beschikbaar en is voldoende voor een evaluatie van het beheerplan, B = informatie is beschikbaar, maar is niet/gedeeltelijk voldoende voor een evaluatie van het beheerplan, C = geen informatie beschikbaar. Groen = nieuwe maatregel; rode tekst = instandhoudingsmaatregelen die buiten de beheerplanperiode zijn uitgevoerd.

Nr.	Instandhoudingsmaatregelen	Type maatregel	Informatiehouder	A	B	C	Niet uitgevoerd
1	KRW Peilbeheer	KRW	RWS ZD	x			
2	KRW Vistrekbevorderende maatregelen	KRW	RWS ZD				x
3	KRW Aanplant Zeegras	KRW	RWS ZD				x
5	Onderzoek afname meerkoet, pijlstaart, slobbeend, brilduiker, kuifeend	Onderzoek	?				x
6	Onderzoek afname kluut	Onderzoek	?				x
7	Onderzoek afname Dodaars en Aalscholver	Onderzoek	?				x
8	Extra aandacht afname rotgans	Onderzoek	RWS WVL				?
9	Kwistenburg: successie tegengaan ten gunste van kustbroedvogels	Optimalisatie terreinbeheer	Natuurmonument en		x		
Totaal				1	1	0	6

In de onderstaande paragrafen wordt een toelichting gegeven van de bovenstaande status van instandhoudingsmaatregelen per kwaliteitscategorie. Ook in Hoofdstuk 5 wordt verder ingegaan op de uitvoering van instandhoudingsmaatregelen met oorzaken, gevolgen en aanbevelingen.

A: informatie is beschikbaar en is voldoende voor een evaluatie van het beheerplan

Van de negen instandhoudingsmaatregelen zijn er drie daadwerkelijk uitgevoerd. Van slechts één is voldoende informatie beschikbaar voor een volledige evaluatie: KRW peilbeheer. Het peilbeheer is voor het ingaan van de beheerplanperiode aangepast (periode 2007-2011) en valt dus niet onder het huidige beheerplan.

B: informatie is beschikbaar, maar is niet/gedeeltelijk voldoende voor een evaluatie van het beheerplan

Van maatregel 9 is bekend dat deze is uitgevoerd, maar is slechts gedeeltelijk informatie beschikbaar gekomen tijdens de data-inventarisatie. Van de maatregel zijn enkel de werktekeningen aangeleverd, maar geen verdere monitoringsdata. Voor de maatregel zijn er geen verdere criteria beschreven, dus kan er ook niet getoetst worden.

C: geen informatie beschikbaar

Over de extra aandacht voor trendontwikkeling van de rotgans is geen informatie beschikbaar. Watervogeltellingen worden uitgevoerd door Delta Milieuprojecten (DMP), maar er is geen extra aandacht gegeven in hun rapportages aan rotganzen. Onduidelijk is of dit op een andere manier en in een andere context is gebeurd. De maatregel is dermate onduidelijk gesteld dat er verder niet beoordeeld of getoetst kan worden.

Niet uitgevoerd

Er zijn geen verdere vistrekbevorderende maatregelen uitgevoerd (KRW-maatregel). Na de opening van Katse Heule is de connectiviteit tussen de Oosterschelde en Veerse Meer verbeterd, maar er is in de beheerplanperiode geen verder onderzoek uitgevoerd. Ook is er geen zeegras-aanplant uitgevoerd (KRW-maatregel). In 2022 start een verkenning voor een pilot naar zeegras-aanplant in het Veerse Meer. In de afgelopen beheerplanperiode zijn er wel pilots geweest in de Grevelingen en de Waddenzee.

Er zijn geen onderzoeken uitgevoerd naar de gedefinieerde kennisleemtes uit het beheerplan. Onduidelijk is of dit gepland is voor de volgende beheerperiode. In het beheerplan is geen uitvoerende partij benoemd voor kennisleemtes, we raden ten eerste aan een verantwoordelijke partij aan te wijzen voor de volgende beheerperiode.

Er kunnen meerdere redenen zijn voor het niet (volledig) uitvoeren van de maatregelen nl., soms is de omschrijving van de maatregel (incl. nut en noodzaak) in het beheerplan onvoldoende duidelijk of/en, is er druk op de planning van uitvoering van de maatregelen bij de verschillende instanties door bijvoorbeeld onvoldoende tijd, capaciteit en financiële middelen. Tijdens de interviews met medewerkers van Provincie, Rijkswaterstaat en terreinbeheerders, is niet duidelijk naar voren gekomen welke redenen de meest bepalend zijn geweest. Ook is gebleken uit de interviews dat verschillende instanties een betere regie en coördinatie wensen over de N2000 beheerplannen.

Het opstellen, uitvoeren en evalueren van de eerste beheerplannen is een belangrijk leerproces geweest. De lessen uit de vorige jaren worden meegenomen in de volgende fase van het opstellen van de nieuwe beheerplannen. Specifiek voor de uitvoering van de maatregelen, betekent dit, dat bij voorbaat een heldere inschatting gemaakt zal moeten worden van de uitvoerbaarheid en technische haalbaarheid (incl. prioritering) van alle maatregelen, de benodigde middelen en mensen die werkelijk ingezet gaan worden in de uitvoering van de maatregelen. Vervolgens zullen de afspraken omtrent de uitvoering van alle afgesproken maatregelen vastgelegd moeten worden in de uitvoeringsprogramma's van alle betreffende organisaties na afstemming onderling.

4.2.2 Geografische locatiegegevens van instandhoudingsmaatregelen

Van een aantal van de bovenstaande maatregelen is geografische informatie (kaartmateriaal/GIS-data) aanwezig. Ten tijde van het schrijven van deze deelrapportage is deze informatie echter te onvolledig om hiervan een goed overzicht te geven. Er is een inventarisatie gaande om de dataset volledig te maken, zodat de maatregelen geografisch weergegeven kunnen worden. Zodra gereed, worden deze in Bijlage A3 opgenomen.

4.3 Ecologische monitoring

De data-inventarisatie van de ecologische monitoring heeft tot doel om de beschikbare gegevens over de toestand en trend van de aangewezen vogel- en habitatsoorten te verzamelen en te beoordelen op voldoende kwaliteit en volledigheid om een ecologische evaluatie mogelijk te maken. De ecologische evaluatie is bedoeld om te beoordelen of de instandhoudingsdoelstellingen waarvoor het betreffende Natura 2000-gebied is aangewezen zijn behaald. De resultaten van de ecologische evaluatie dienen ter actualisatie en verbetering van de nieuwe beheerplannen, bijvoorbeeld door aanpassing van maatregelen en/of instandhoudingsdoelstellingen.

De ecologische monitoring van veel soorten uit het beheerplan is reeds opgenomen in bestaande reguliere (landelijke) meetnetten (o.a. MWTL). Hierdoor zijn er al duidelijke afspraken gemaakt voor het uitvoeren van de monitoring en de registratie van data. Rijkswaterstaat beschikt hierdoor reeds zelf over de informatie en er is reeds duidelijk is hoe en waar de informatie verwerkt wordt. Echter, over het algemeen geldt dat

voor enkele soorten een aanvulling op de reguliere (landelijke) monitoring en/of specifieke monitoring wenselijk is.

Voor wat betreft het Veerse Meer zijn er geen doelsoorten gedefinieerd die aanvullende data-inventarisatie behoeven. In deze paragraaf wordt daarom niet ingegaan op aanvullende monitoringsresultaten en hiaten.

5 Resultaten procesevaluatie

In dit hoofdstuk is een vergelijking gemaakt tussen het beschreven proces in de verschillende uitvoeringsplannen en de uitwerking in de praktijk. Hierbij gaat het om de uitvoering van organisatie en coördinatie, uitvoering van de instandhoudingsmaatregelen, monitoring, toezicht en handhaving en communicatie van de uitvoering van Natura 2000-beheer. Om deze vergelijking te maken hebben interviews plaatsgevonden met verschillende betrokken partijen zoals RWS, RUD, Provincie Zeeland en Waterschap Scheldestromen. Daarnaast zijn aanbevelingen gedaan voor het verbeteren van de uitvoering in de praktijk.

In Tabel 5-1 is een overzicht opgenomen van het aantal geïnterviewde personen per organisatie en onderwerp.

Tabel 5-1 Overzicht van het aantal geïnterviewde personen voor de procesevaluatie

Organisatie	Aantal geïnterviewde personen	Geïnterviewd in relatie tot onderwerp
RUD	1	Handhaving
Provincie Zeeland	4	Instandhoudingsmaatregelen, uitvoering en vergunningen
RWS	2	Opstellen beheerplan
RWS District	1	Uitvoering
Waterschap Scheldestromen	5	Menselijke activiteiten

5.1 Organisatie en coördinatie van de uitvoering

In deze paragraaf is in het kader van organisatie en coördinatie van de uitvoering van het Natura 2000-beheer een vergelijking gemaakt tussen het beschreven proces in de uitvoeringsplannen⁶ en de uitwerking in de praktijk.

Uitvoeringsplan en uitwerking in de praktijk

Het uitvoeringsplan maakt de belangrijkste acties en afspraken met betrekking tot de uitvoering van de maatregelen, monitoring, handhaving en communicatie inzichtelijk. Ook wordt ingegaan op de wijze waarop de verschillende partijen samenwerken om deze acties en afspraken ten uitvoer te brengen. De belangrijkste afspraken rondom de uitvoering van het beheerplan zijn weergegeven in onderstaande tabel. Ook is weergegeven of deze acties zijn uitgevoerd.

Tabel 5-2. Overzicht van afspraken in het kader van de uitvoering van het beheerplan.

Afspraken	Uitgevoerd (ja/nee); toelichting
RWS ziet als voortouwnemer toe op de uitvoering van de afspraken uit het beheerplan.	Ja, er is een omgevingsmanagementplan en jaarplan opgesteld en er is gestuurd op issues
In de eerste drie jaar zal er op ambtelijk niveau (Overleg Bevoegd Gezag) tenminste halfjaarlijks voortgangs- en afstemmingsoverleg zijn tussen de bevoegde gezagen, zowel op de afzonderlijke onderdelen (handhaving, monitoring, communicatie, realisatie van maatregelen) als op het geheel en de samenhang.	Ja, er is gestart met 1x per jaar en daarna naar behoefte ingevuld (frequenter)
Jaarlijks wordt een jaarrapportage opgesteld om de voortgang van het afgelopen jaar te beschrijven en vooruit te kijken op het volgende jaar. Bestuurlijk wordt de jaarrapportage en de vooruitblik (inclusief eventuele aanpassingen in de financiële	Nee, er zijn geen formele rapportages opgesteld

⁶ https://rwsnatura2000.nl/gebieden/deltawateren/dw_documenten/default.aspx

afspraken) jaarlijks vastgesteld in de BOND (of de opvolger daarvan).	
Voor het gebied Deltawateren is de interactie met het grote aantal stakeholders van belang. Daartoe wordt zowel op operationeel- als bestuurlijk niveau regelmatig overleg gevoerd. Het voorstel is om een maatschappelijk overleg in te richten om allerlei zaken omtrent het beheerplan te bespreken met de vertegenwoordigers van de bevoegde gezagen. Bestuurlijk overleg met de stakeholders zal tenminste een maal per jaar worden gepland; op initiatief van partijen kan tussentijds overleg worden belegd.	Ja, issues zijn gezamenlijk met stakeholders besproken (kitesurfen, betredingen, medegebruik onderhoudspaden, afzetten vogelgebieden, folderacties met handhavers). Er is een minisymposium georganiseerd met stakeholders, waaronder gemeenten
Na 3 jaar uitvoering zal een tussentijdse evaluatie worden opgesteld op basis waarvan ook de bestuurders tussentijds zullen worden geïnformeerd. Mocht het wenselijk zijn om de bevoegde gezagen op bestuurlijk niveau op enig ander moment tussentijds te informeren of raadplegen, dan neemt RWS daartoe het initiatief. De evaluatie als voorbereiding op een tweede uitvoeringsperiode wordt door voortouwnemer RWS geïnitieerd.	Er heeft geen tussentijdse evaluatie plaatsgevonden omdat het inregelen van de maatregelen langer heeft geduurd dan verwacht en uitvoering ervan dus later heeft plaatsgevonden. Hierdoor was de verwachting dat er na 3 jaar nog geen effect zichtbaar zou zijn van de maatregelen

Tijdens de beheerplan periode heeft er regelmatig overleg plaatsgevonden tussen de bevoegde gezagen en met de stakeholders. Er zijn echter geen formele rapportages opgesteld, waardoor zaken niet makkelijk terug te vinden zijn. Uit de interviews blijkt dat de uitvoeringsplannen en de uitvoering zelf voor verbetering vatbaar zijn. De uitvoeringsplannen zijn van achter het bureau bedacht, maar blijken in de praktijk lastig uit te voeren. De uitvoering rondom het bebodingsplan bleek lastig, omdat de financiering niet op orde was. Daarnaast waren de richtlijnen en instructies in de uitvoeringsplannen niet scherp genoeg en ligt het opleggen van regels gevoelig in het gebied.

Aanbevelingen

Aanbevolen wordt om voor het volgende beheerplan een concreter en meer uitgewerkt uitvoeringsplan op te stellen. Door werksessies te organiseren met de uitvoerende organisaties kunnen de belangrijkste issues besproken worden en kunnen duidelijke afspraken worden gemaakt over wie wat doet en op welke manier. Door het uitvoeringsplan samen op te stellen met de mensen die in het veld de uitvoering doen wordt het een praktisch en uitvoerbaar plan.

5.2 Uitvoering van instandhoudingsmaatregelen

In deze paragraaf is in het kader van de instandhoudingsmaatregelen een vergelijking gemaakt tussen het beschreven proces in de beheerplannen en de uitvoering in de praktijk. Om deze vergelijking te maken hebben interviews plaatsgevonden met de verschillende betrokken partijen. Ten slotte zijn aanbevelingen gedaan voor het proces rondom de uitvoering van de instandhoudingsmaatregelen.

Van de acht instandhoudingsmaatregelen zijn er twee uitgevoerd en zes niet uitgevoerd. Van slechts één van de uitgevoerde maatregelen is voldoende informatie beschikbaar voor een volledige evaluatie. De gevonden informatie is summier, we hebben geen duidelijke antwoorden gekregen op vragen waarom maatregelen niet uit zijn gevoerd en hoe het procesmatig liep tussen de belanghebbende partijen. Voor het succesvol uitvoeren van een evaluatie is het cruciaal dat alle partijen actief meedoen en bijdragen aan dit onderzoek. Meer communicatie tussen de partijen is daarom nodig.

Aanbevelingen

Het uitvoeren van de maatregelen dient beter bijgehouden te worden, inclusief de resultaten van uitgevoerde maatregelen. Indien maatregelen niet worden uitgevoerd moet dit worden vastgelegd en moet de reden hiervoor worden onderbouwd.

Het opstellen, uitvoeren en evalueren van de eerste beheerplannen is een belangrijk leerproces geweest. De lessen uit de vorige jaren worden meegenomen in de volgende fase van het opstellen van de nieuwe beheerplannen. Specifiek voor de uitvoering van de maatregelen, betekent dit, dat bij voorbaat een heldere inschatting gemaakt zal moeten worden van de uitvoerbaarheid en technische haalbaarheid (incl. prioritering) van alle maatregelen, de benodigde middelen en mensen die werkelijk ingezet gaan worden in de uitvoering van de maatregelen. Vervolgens zullen de afspraken omtrent de uitvoering van alle afgesproken maatregelen vastgelegd moeten worden in de uitvoeringsprogramma's van alle betreffende organisaties na afstemming onderling.

5.3 Uitvoering van de monitoring

In deze paragraaf is in het kader van monitoring een vergelijking gemaakt tussen het beschreven proces in het monitoringsplan en de uitwerking in de praktijk. De paragraaf is opgedeeld in de monitoring van menselijke activiteiten en ecologische monitoring. Monitoring van instandhoudingsmaatregelen is hierboven toegelicht.

5.3.1 Menselijke activiteiten

Monitoringplan en uitwerking in de praktijk

Het monitoringplan maakt de belangrijkste acties en afspraken in het kader van monitoring inzichtelijk. In het monitoringplan is opgenomen dat de uitvoering van de voorgenomen mitigerende maatregelen wordt gemonitord door de partij die de maatregel neemt. Elke beheerder is verantwoordelijk voor monitoring in het eigen beheergebied. Aan het einde van de beheerplanperiode wordt hiervan door de terreinbeheerders verslag gedaan bij Provincie Zeeland. De monitoring van de uitvoering en effecten van de mitigerende maatregelen verloopt vergelijkbaar met de monitoring van de instandhoudingsmaatregelen. De belangrijkste afspraken rondom monitoring zijn weergegeven in onderstaande tabel. Ook is weergegeven of deze afspraken zijn uitgevoerd.

Tabel 5-3. Overzicht van afspraken in het kader van de monitoring van activiteiten zoals opgenomen in het Monitoringsplan.

Afspraken	Uitgevoerd (ja/nee); toelichting
Inzicht in gebruik en/of activiteiten in relatie tot de staat van instandhouding verkrijgen	Er vindt geen structurele monitoring van activiteiten plaats, van een aantal activiteiten zijn wel gegevens beschikbaar
De uitvoering van de voorgenomen maatregelen wordt gemonitord door de partij die de maatregel neemt. Elke beheerder is verantwoordelijk voor monitoring in het eigen beheergebied. Aan het einde van de beheerplanperiode wordt hiervan door de terreinbeheerders verslag gedaan bij de Provincie Zeeland.	Het is onduidelijk of er gemonitord wordt. Het lijkt alsof er soms wel, soms niet gemonitord wordt. En dat de monitoring die gedaan is niet altijd onafhankelijk is. Verder is niet duidelijk of alle TBO's verslag doen bij de provincie
De uitvoerende instantie rapporteert over de voortgang en de monitoringgegevens over de instandhoudingsdoelstellingen worden benut om de effectiviteit te bewaken.	Nee, er wordt wel gerapporteerd maar er wordt weinig met de monitoringsgegevens gedaan.

Menselijke activiteiten

Zoals blijkt uit de data-inventarisatie in paragraaf 4.1 vindt er geen structurele monitoring plaats van menselijke activiteiten. Van een aantal activiteiten zijn wel gegevens beschikbaar, en deze worden dan meestal door de uitvoerende organisatie bijgehouden: baggeren, muskusrattenbestrijding. Daarnaast is er anekdotische informatie beschikbaar over recreatieve activiteiten, bij de RUD en Provincie Zeeland.

Provincie Zeeland geeft aan dat de monitoring in het kader van een Wnb-vergunning in veel gevallen niet wordt uitgevoerd door onafhankelijke experts maar door de vergunninghouder zelf, die niet altijd genoeg expertise heeft, of er wordt iemand ingehuurd waarvan de onafhankelijkheid niet is gecontroleerd. Er wordt lang niet altijd wat met de monitoringsdata gedaan. In de praktijk blijkt het lastig om monitoring te laten uitvoeren.

Uitvoering van maatregelen

Ook de uitvoering van de maatregelen is niet structureel gemonitord. Dit gaat om zowel mitigerende maatregelen als naleving van de regels en voorwaarden. Er is van een aantal maatregelen informatie beschikbaar: De muskusrattenbestrijding geeft aan dat ze de voorwaarden voor bestrijding uit het beheerplan volgen. Er wordt rekening gehouden met het broedseizoen (indien mogelijk), ze overleggen alles met de terreinbeheerders voordat ze een gebied ingaan en er vindt jaarlijks overleg plaats met bijvoorbeeld Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer. Het Waterschap Scheldestromen geeft aan dat de voorwaarden uit het beheerplan voor honderd procent worden nageleefd. Broedgevallen worden niet verstoord en ecologen doen indien nodig vooraf een quickscan.

In paragraaf 5.4 wordt een beschrijving gegeven van de activiteiten met betrekking tot toezicht op en handhaving van de regels en voorwaarden in vergunningen.

Aanbevelingen

Om voldoende informatie te verzamelen voor een evaluatie dient de monitoring voor het volgende beheerplan sterk verbeterd te worden. Aanbevolen wordt om in het monitoringsplan concreet uit te werken wat er moet worden gemonitord, op welke manier en door wie. Het plan dient te worden opgesteld samen met de partijen die de monitoring zullen uitvoeren, zodat er commitment is bij alle partijen. Een jaarlijkse rapportage van de monitoringsresultaten geeft grip op de monitoring en maakt het ook mogelijk om de vinger aan de pols te houden en een tussentijdse evaluatie uit te voeren.

5.3.2 Ecologische monitoring en instandhoudingsmaatregelen

Voor het Veerse Meer is geen additionele informatie gezocht voor doelsoorten waarvan informatie ontbreekt binnen de reguliere monsternamercampagnes (onder andere MWTL, KRW-monitoring). Met betrekking tot de procesevaluatie zijn hier verder geen gegevens weer te geven.

Van de acht instandhoudingsmaatregelen uit het beheerplan is er slechts één uitgevoerd (successie tegengaan Kwistenburg). Er zijn drie KRW-maatregelen opgenomen die ofwel voor 2011 zijn uitgevoerd, of waarvan niet duidelijk is of er in de nabije toekomst iets mee wordt gedaan. Daarnaast zijn er vier kennisleemtes waar geen uitvoerende partij voor benoemd is. Hierdoor zijn er geen onderzoeken uitgevoerd in de afgelopen beheerperiode, of is niet duidelijk of er iets extra is gedaan. Wij raden ten eerste aan om een uitvoerende partij verantwoordelijk te maken zodat deze onderzoeken ook daadwerkelijk uitgevoerd kunnen worden. Naast de acht maatregelen uit het beheerplan is een extra maatregel uitgevoerd (Middelplaten-Zuid maaien, bijlage A5). Van deze maatregel zijn werktekeningen beschikbaar, maar geen verdere informatie waardoor de effectiviteit van deze maatregel niet getoetst kan worden.

Omdat de instandhoudingsmaatregelen dermate vaag gesteld zijn in het beheerplan, is uitvoering achtergebleven. Er dient geëvalueerd te worden of maatregelen zinvol zijn om mee te nemen naar de volgende fase, en zo ja, wie verantwoordelijk is voor de uitvoering van de maatregelen.

5.4 Uitvoering van toezicht/naleving en handhaving

In deze paragraaf is in het kader van toezicht en handhaving een vergelijking gemaakt tussen het beschreven proces in het handhavingsplan (2015), de handhavingsuitvoeringsplannen (2017-2019, 2020, en 2021, die van 2015-2016 en 2016-2017 zijn niet meer op te vragen bij de RUD) en de uitwerking in de praktijk.

Handhavingsplan en handhavingsuitvoeringsplannen en uitwerking in de praktijk

Het handhavingsplan en de handhavingsuitvoeringsplannen maken de belangrijkste acties en afspraken in het kader van toezicht en handhaving inzichtelijk. De belangrijkste afspraken rondom toezicht en

handhaving zijn weergegeven in onderstaande tabel. Ook is weergegeven of deze afspraken zijn uitgevoerd.

Tabel 5-4. Afspraken in het kader van handhaving zoals opgenomen in het Handhavingsplan

Afspraken	Uitgevoerd (ja/nee); toelichting
De deelnemende organisaties die verantwoordelijk of medeverantwoordelijk zijn voor de uitvoering vormen een (ambtelijke) Regiegroep. De Regiegroep staat onder voorzitterschap van de RWS-projectleider. De regiegroep stelt jaarlijks een jaarprogramma handhaving vast, waarin een gezamenlijke strategie wordt geformuleerd, prioriteiten worden gesteld en de benodigde capaciteit wordt vastgelegd. Overleg van de Regiegroep natuurhandhaving vindt twee keer per jaar plaats.	Ja, er wordt jaarlijks een jaarprogramma handhaving opgesteld Overleggen met de Regiegroep vinden twee keer per jaar plaats.
Jaarlijks worden twee bijeenkomsten gepland voor het platform groene handhaving om kennis en ervaringen uit te wisselen. De deelnemers zijn RUD Zeeland, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, Het Zeeuws landschap, Waterschap Scheldestromen, Maatschappelijke organisaties en gemeenten.	Tot voor corona werd dat jaarlijks gedaan, een keer voor het seizoen en daarna nog een platform dag met een breder publiek. Tijdens corona even niet (2020 en 2021). Nu staan ze voor april en oktober weer op de planning. Tijdens corona meer in een kleiner comité, met wat verschillende groepjes.
Voor het toezicht op de afgegeven vergunningen in het kader van de Nbw (Wnb) is opgenomen dat de vergunningen tenminste één keer per jaar worden gecontroleerd op naleving van de voorschriften door het bevoegd gezag, de provincies.	Ja, dit wordt gedaan door provincies. Het is onduidelijk of dit ook door LNV wordt gedaan
Toezicht vanaf water en land in hoogseizoen (maart t/m september) twee keer per week, in laagseizoen (oktober t/m maart) 1 keer per week.	Nee, is niet uitgevoerd of de uren zijn niet gehaald (zie toelichting onder tabel).
Toezicht vanuit de lucht door RWS 1 keer per maand.	Niet bekend
In de voorbereiding op het nieuwe jaarprogramma worden jaarlijks voortgangsrapportages opgesteld. Successen en knelpunten in de handhaving komen naar voren en vormen een basis om het jaarprogramma en zo nodig het handhavingsplan bij te stellen.	Er zijn jaarlijks uitvoeringsprogramma's gemaakt. Van 2020 is een jaarverslag gemaakt, die van 2021 volgt. Van overige jaren is geen jaarverslag beschikbaar.
In het HUP 2017-2019 staat dat de RUD 200 uur, Staatsbosbeheer 150 uur, Natuurmonumenten 200 uur en het waterschap 70 uur moet besteden aan handhaving.	Nee, is niet uitgevoerd of de uren zijn niet gehaald (zie toelichting onder tabel).
Jaarlijks wordt een project uitgevoerd waarbij het accent ligt op APV gerelateerd toezicht. Natuur gerelateerd toezicht wordt uitgevoerd door Staatsbosbeheer, het Zeeuwse Landschap, Natuurmonumenten, de RUD en de politie. In het HUP 2017-2019 staat dat de RUD 35 uur en het waterschap 80 uur moet besteden aan handhaving.	Niet bekend
In het HUP 2020 staat dat in 2020 toezicht en handhaving op afschot damherten, afgesloten TBB-gebieden en naleving gedragsregels opengestelde gebieden. Het RUD besteedt 150 uur, Staatsbosbeheer 750 uur, Natuurmonumenten 50 uur en, het waterschap 120 uur aan handhaving.	Nee, is niet uitgevoerd of de uren zijn niet gehaald (zie toelichting onder tabel).
In het HUP 2021 staat dat in de zomerperiode in het Veerse Meer sprake is van een hoge recreatiedruk. Vele water gerelateerde activiteiten (snel varen, surfen, vuur stoken, afval dumpen, houseparty's, wildkamperen) vinden gedurende de zomerperiode plaats op en om het Veerse Meer. Met name in de avonden zorgt deze hoge recreatiedruk voor overlast. In het kader hiervan (het project Veerse Meer) dient de RUD 20 uur, Natuurmonumenten 30 uur en het waterschap 400 uur aan handhaving te besteden. De inzet voor algemeen toezicht en handhaving bedraagt voor de RUD 20 uur, Staatsbosbeheer, 150 uur, Natuurmonumenten 30 uur en het waterschap 400 uur.	Niet bekend
In het kader van jacht en schadebestrijding, soortenbescherming, houtopstanden en gebiedsbescherming worden veel vergunningen en ontheffingen gecontroleerd. Van alle controlebezoeken wordt een bezoekerapport opgesteld en opgeslagen in het	Ja, dit wordt gedaan.

zaaksysteem Squit. Waarschuwingen en processenverbaal worden geregistreerd in BRS.	
Gedurende de uitvoeringsperiode wordt een inventarisatie van bestaande borden gedaan: waar staan ze, wat is de inhoud en wanneer zijn ze aan vervanging toe. Waar staan ze nog niet en zijn ze wel nodig? Dit gaat via de bevoegde gezagen, terreinbeheerders en sectoren (via klankbordgroepen). Het streven is om zoveel mogelijk uniformiteit in de borden aan te brengen en te zorgen voor een duidelijke boodschap.	Nee, dit is niet uitgevoerd. Rijkswaterstaat is inmiddels een traject gestart met het op orde brengen van de bebording

Tijdens de beheerplanperiode gehandhaafd maar niet alle afgesproken handhavingsacties zijn uitgevoerd omdat er in de praktijk soms te weinig mensen en/of financiële middelen beschikbaar waren bij de verschillende handhavende organisaties. Uit de interviews blijkt dat de samenwerking tussen de verschillende handhavingspartijen op zich goed verloopt maar dat een betere organisatie en coördinatie gewenst is zodat er sneller en op een gestructureerde manier ingegrepen kan worden waar nodig.

De acties die zijn opgenomen in het handhavingsplan worden over het algemeen uitgevoerd. De RUD Zeeland geeft echter aan dat ze maximaal een derde van de geplande tijd besteed hebben aan het houden van toezicht. Dit heeft er mee te maken dat er een groot capaciteitstekort is. Bovendien hebben de handhavers tegenwoordig steeds meer last van mensen die agressief reageren waardoor toezicht en handhaving nu in tweetallen wordt gedaan (en dus een nog grotere belasting op de capaciteit legt).

Tijdens de interviews heeft RWS aangegeven dat de regelgeving niet voldoende duidelijk is door het ontbreken van goede teksten op borden. Deze teksten moeten voldoende dwingend zijn, met een wettekst erbij zodat duidelijk is dat bij overtreding van de regels een boete kan worden gegeven. Handhaving was niet goed uitgerust om met de regelgeving om te gaan en was onvoldoende betrokken bij het opstellen van het handhavingsplan. Ook het waterschap Scheldestromen en de RUD geven aan dat met name recreatieve overtredingen plaatsvinden door het ontbreken van de juiste bebording. Het is van belang dat bij recreanten meer bewustzijn is dat natuur ruimte nodig heeft en wat de effecten zijn van overtredingen. Rijkswaterstaat is inmiddels een traject gestart met het op orde brengen van de bebording in samenwerking met een extern bureau voor de uitvoering. Provincie Zeeland geeft ook aan dat handhaving tekortschiet vanwege een capaciteitstekort en ontbreken van borden met de juiste tekst. RWS geeft aan dat van tevoren bekend was dat er niet genoeg capaciteit zou zijn voor handhaving en dat het zou werken om het onaantrekkelijk te maken om in een TBB-gebied te komen door middel van gebiedsinrichting.

RWS geeft aan dat er ten tijde van het opstellen van de huidige beheerplannen niet aan drones is gedacht. Er is daarom niets over opgenomen in het beheerplan. Het handhaven van drones is lastig omdat mensen vaak achter een dijk staan en het dan niet duidelijk is waar de drone vandaan komt. Er is inmiddels een richtlijn met betrekking tot het gebruik van drones in Natura 2000-gebieden. RWS geeft daarnaast ook aan dat de voorwaarden voor beheer en onderhoud niet voldoende omschreven zijn waardoor het lastig te handhaven is of aan de voorwaarden gehouden wordt.

Waterschap Scheldestromen geeft aan dat activiteiten te vaag zijn beschreven in de beheerplannen waardoor handhaving er weinig mee kan. Het waterschap geeft aan dat er onderzoek wordt verricht als er een melding binnenkomt over een overtreding. Bijvangsten moeten worden gemeld aan de provincie, er komen echter nooit meldingen binnen over bijvangst. Ook het Waterschap Scheldestromen geeft aan dat er sprake is van een capaciteitstekort. Volgens het waterschap is niet duidelijk welke rol RWS en RUD hebben met betrekking tot de handhaving. Het waterschap geeft aan dat de handhavingsambitie beter vastgelegd moet worden in de beheerplannen. Ook geeft het waterschap aan dat er vergunningen worden afgegeven voor menselijke activiteiten in TBB-gebieden.

In 2020 zijn zaken opgepakt zoals afvaldumping, illegale recreatie, open vuur, vernieling en diefstal. In het jaarverslag 2020 is weergegeven dat in de 17 dagdelen waarin controlemomenten hebben plaatsgevonden

65 waarschuwingen zijn gegeven en 17 processenverbaal zijn opgesteld. Ten opzichte van andere jaren is het aantal zaken afgenomen.

Aanbevelingen

Aanbevolen wordt om voor het volgende beheerplan meer in te steken op preventie, pro-actie en zelfregulering. Door werksessies te organiseren met de belangrijkste overkoepelende organisaties kan inzicht worden verkregen vanuit de gebruikers op welke manier dit het beste kan worden gedaan. Daarnaast kunnen de werksessies gebruikt worden om de gebruikers meer inzicht te geven in de gevolgen van overtredingen, zodat er meer begrip ontstaat voor de maatregelen en voorwaarden. Het wordt aanbevolen om het opstellen van het handhavingsplan te doen in samenwerking met de mensen die in het veld te handhaving uitvoeren, zodat het praktisch en uitvoerbaar plan wordt.

Het opstellen, uitvoeren en evalueren van de eerste beheerplannen is een belangrijk leerproces geweest dat meegenomen zal moeten worden in het volgende traject van het opstellen van de nieuwe beheerplannen. Specifiek voor de uitvoering van de handhavingsplannen, betekent dit, dat bij voorbaat een goede inschatting gemaakt zal moeten worden van alle benodigde handhavingsacties (incl. prioritering) en van de benodigde middelen en mensen die werkelijk ingezet gaan worden in de uitvoering van de handhavingsacties. Vervolgens zullen de afspraken omtrent de uitvoering van alle handhavingsacties vastgelegd moeten worden in de uitvoeringsprogramma's van alle betreffende handhavende organisaties na afstemming onderling.

Zie 4.1.2.2. Overtredingen voor aanbevelingen voor het achterhalen van informatie met betrekking tot overtredingen.

5.5 Uitvoering van de communicatie

In deze paragraaf is in het kader van communicatie een vergelijking gemaakt tussen het beschreven proces in het communicatieplan en de uitwerking in de praktijk.

Communicatieplan en uitwerking in de praktijk

Het communicatieplan maakt de belangrijkste acties en afspraken in het kader van communicatie inzichtelijk. De belangrijkste afspraken rondom communicatie zijn weergegeven in onderstaande tabel. Ook is weergegeven of deze afspraken zijn uitgevoerd.

Tabel 5-5. Afspraken in het kader van communicatie

Afspraken	Uitgevoerd (ja/nee); toelichting
RWS stelt een communicatieregisseur aan. Deze regisseur houdt een communicatiekalender bij en is verantwoordelijk voor zaken als het onderhouden van contacten met partijen die een rol spelen bij communicatie en brengt deze met elkaar in gesprek, zorgt voor het actueel houden van de website over Deltawateren, foldermateriaal etc. en spreekt ook andere partijen hierop aan, en overlegt over het ontwikkelen van nieuwe communicatiemiddelen en bewaakt de voortgang en effectiviteit van de gezamenlijke communicatie-inspanningen.	Momenteel (2022) niet aanwezig. Communicatie wordt op momenteel vooral aangestuurd vanuit omgevingsmanagement. De communicatieadviseurs hebben een actieve rol in de communicatie met partijen. Er is een website over Natura 2000 in de Deltawateren. Er wordt in 2022 gewerkt aan foldermateriaal
Er is een werkgroep bestaande uit (communicatie)medewerkers van partijen uit de BAND en de bevoegde gezagen die twee keer per jaar bijeen om concreet over de communicatie te praten.	Nee, dit is anders ingevuld door overleggen a.h.v. issues en een jaarlijks breed overleg in de vorm van een minisymposium. In 2019 is dit jaarlijkse overleg uitgesteld en daarna niet meer georganiseerd i.v.m. corona

Waterschap Scheldestromen geeft aan dat de communicatie richting gebruikers anders moet. In het verleden was er sprake van repressie, maar het moet meer preventief. Mensen moeten meer bewust worden van het gevolg van een overtreding voor de natuur.

Provincie Zeeland geeft aan dat er in het contact met RWS regelmatig van contactpersoon wordt gewisseld waardoor er vaak vanaf het begin moet worden begonnen. Het contact tussen de provincie en RWS is volgens de provincie moeizaam. De lijntjes tussen Provincie Zeeland, Het Zeeuws landschap, Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer verloopt goed. Ook het contact tussen andere terreinbeheerders en de provincie gaat goed.

RWS vindt dat de communicatie over de beheerplannen met de provincie, de terreinbeheerders en het waterschap een centralere en goed afgestemde boodschap moet zijn. RWS geeft aan dat er een uitvoeringsoverleg is met de provincie en het RUD, dat redelijk goed verloopt. De verschillende partijen hebben echter geen gezamenlijk beeld over de rollen, taken en financiering. Het contact met de gemeentes loopt wat minder. Het is niet altijd duidelijk hoe er wordt omgegaan met Natura 2000-gebieden. Met de provincie, TBO's en het RUD is het contact goed.

Provincie Zeeland geeft aan dat de communicatie tussen de verschillende vergunningverleners beter kan. De cumulatieve effecten van de activiteiten dienen beter te worden onderzocht alvorens een vergunning wordt verleend.

Aanbevelingen

Aanbevolen wordt om het communicatieplan voor het volgende beheerplan te richten op twee punten: communicatie met en voorlichting aan het publiek en de gebruikers van het gebied én de communicatie tussen de verschillende bevoegde gezagen en beheerders van het gebied. Daarbij dienen er voor beide richtingen concrete afspraken en acties opgenomen te worden over de doelstelling van de communicatie en welke communicatie er plaats moet vinden, wanneer, hoe en door wie. Dit communicatieplan dient te worden opgesteld met alle bevoegde gezagen en beheerders zodat er commitment ontstaat voor de uitvoering. Een jaarlijkse rapportage van de communicatieactiviteiten en de knelpunten geeft grip op de communicatie en maakt het ook mogelijk om de vinger aan de pols te houden en een tussentijdse evaluatie uit te voeren. De communicatieregisseur dient voldoende tijd te hebben om het geheel aan te sturen en te faciliteren.

5.6 Overzicht aanbevelingen

In Tabel 5-6 is een samenvatting gegeven van de aanbevelingen voor de verschillende onderwerpen die beschreven zijn in dit hoofdstuk.

Tabel 5-6. Samenvatting van de aanbevelingen ten aanzien van de procesevaluatie per onderwerp.

Onderwerp	Aanbevelingen
Organisatie en coördinatie van de uitvoering	Concreter en beter uitgewerkt uitvoeringsplan opstellen. Hierin moeten duidelijke afspraken gemaakt worden over wie verantwoordelijk is en op welke manier de uitvoering in de praktijk moet plaatsvinden
Uitvoering instandhoudingsmaatregelen	Het uitvoeren van de maatregelen dient beter bijgehouden te worden door de uitvoerende instantie, inclusief de resultaten van uitgevoerde maatregelen. Indien maatregelen niet worden uitgevoerd moet dit worden vastgelegd en moet de reden hiervoor worden onderbouwd. Er dient geëvalueerd te worden of maatregelen zinvol zijn om mee te nemen naar de volgende fase, en zo ja, wie verantwoordelijk is voor de uitvoering van de maatregelen.
Uitvoering instandhoudingsmaatregelen	Het opstellen, uitvoeren en evalueren van de eerste beheerplannen is een belangrijk leerproces geweest. De lessen uit de vorige jaren worden meegenomen in de volgende fase van het opstellen van de nieuwe beheerplannen. Specifiek voor de uitvoering van de maatregelen, betekent dit, dat bij voorbaat een heldere inschatting gemaakt zal moeten worden van de uitvoerbaarheid en technische haalbaarheid (incl. prioritering) van alle maatregelen, de benodigde middelen en mensen die werkelijk ingezet gaan worden in de uitvoering van de maatregelen. Vervolgens zullen de afspraken omtrent de uitvoering van

	alle afgesproken maatregelen vastgelegd moeten worden in de uitvoeringsprogramma's van alle betreffende organisaties na afstemming onderling.
Uitvoering van de monitoring	De monitoring van recreatieve activiteiten en instandhoudingsmaatregelen voor het volgende beheerplan dient sterk verbeterd te worden. Aanbevolen wordt om in het monitoringsplan concreet uit te werken wat er moet worden gemonitord, op welke manier en door wie. Een jaarlijkse rapportage van de monitoringsresultaten geeft grip op de monitoring en maakt het ook mogelijk om de vinger aan de pols te houden en een tussentijdse evaluatie uit te voeren.
Uitvoering en toezicht/naleving handhaving	Aanbevolen wordt om voor het volgende beheerplan meer in te steken op preventie, pro-actie en zelfregulering. Het wordt aanbevolen om het opstellen van het handhavingsplan te doen in samenwerking met de mensen die in het veld te handhaving uitvoeren, zodat het praktisch en uitvoerbaar plan wordt.
Uitvoering en toezicht/naleving handhaving	Het opstellen, uitvoeren en evalueren van de eerste beheerplannen is een belangrijk leerproces geweest dat meegenomen zal moeten worden in het volgende traject van het opstellen van de nieuwe beheerplannen. Specifiek voor de uitvoering van de handhavingsplannen, betekent dit, dat bij voorbaat een goede inschatting gemaakt zal moeten worden van alle benodigde handhavingsacties (incl. prioritering) en van de benodigde middelen en mensen die werkelijk ingezet gaan worden in de uitvoering van de handhavingsacties. Vervolgens zullen de afspraken omtrent de uitvoering van alle handhavingsacties vastgelegd moeten worden in de uitvoeringsprogramma's van alle betreffende handhavende organisaties na afstemming onderling.
Uitvoering communicatie	Er dienen zowel voor communicatie met en voorlichting aan het publiek en de gebruikers van het gebied, als de communicatie tussen de verschillende bevoegde gezagen en beheerders van het gebied concrete afspraken en acties opgenomen te worden over de doelstelling van de communicatie en welke communicatie er plaats moet vinden, wanneer, hoe en door wie in het nieuwe communicatieplan. Een jaarlijkse rapportage van de communicatieactiviteiten en de knelpunten geeft grip op de communicatie en maakt het ook mogelijk om de vinger aan de pols te houden en een tussentijdse evaluatie uit te voeren.

6 Literatuurlijst

EL&I (2009). Besluit aanwijzing Natura 2000-gebied Veerse Meer.

Rijkswaterstaat (2015a). Handhaving in de Deltawateren: Toezicht- en handhavingsplan Deltawateren. Rijkswaterstaat Ministerie van Infrastructuur en Milieu.

Rijkswaterstaat (2015b). Uitvoeringsplan Natura 2000 Beheerplan Deltawateren. Rijkswaterstaat Ministerie van Infrastructuur en Milieu

Rijkswaterstaat. (2016). Natura 2000 Deltawateren: Beheerplan 2016-2022. Rijkswaterstaat Ministerie van Infrastructuur en Milieu.

Rijssel, J. V., van Keeken, O. A., & de Leeuw, J. J. (2019). Vismonitoring zoete Rijkswateren en overgangswateren t/m 2018: Deel 1: toestand en trends. Wageningen Marine Research rapport C, 109.

A1 Benaderde partijen en personen, logboek en protocol

Benaderde partijen en personen / logboek

Zie Box (1.3 Informatiedossier) voor het logboek met benaderde partijen en personen gedurende deze Tranche. Dit logboek bevat alle contactmomenten met betrokkenen van de Natura 2000-gebieden Oosterschelde en Veerse Meer. Vaak zijn tijdens de contacten en gesprekken beide gebieden behandeld.

Protocol

In deze paragraaf staat beschreven welke stappen er zijn genomen wanneer het eerste mailcontact met gerichte vragen aan informatiehouders (zie 3.1.1 Voorbereiding) niet de gewenste informatie oplevert.

1. Wanneer **1 week** na het versturen van het informatieverzoek zoals beschreven in paragraaf 3.2 geen reactie is ontvangen, is er gebeld met de informatiehouder om te vragen of deze de mail kan beantwoorden.
2. Wanneer de informatiehouder niet opneemt, is zijn/haar voicemail ingesproken met de volgende boodschap:

“Goedemorgen/middag, met van Royal HaskoningDHV/Bureau Waardenburg. In opdracht van RWS zijn wij samen met Royal HaskoningDHV/Bureau Waardenburg bezig de data-inventarisatie en procesevaluatie van de negen Natura 2000 gebieden in de Zuid Westelijke Delta. In het kader van dit project heb ik een aantal vragen voor u. Deze vragen heb ik u in de mail van Datum + Exact tijdstip gesteld. Hierop heb ik tot op heden nog geen antwoord ontvangen. Kunt u mij spoedig voorzien van antwoorden op deze vragen, of eventueel doorverwijzen naar de juiste informatiehouder? Ik zie uw reactie graag tegemoet. Einde bericht.”

Direct na het inspreken van de voicemail is er ook een e-mail naar deze persoon verstuurd. Hierbij is de eerst verzonden e-mail aangevuld met de volgende tekst:

“Beste,

Zojuist heb ik u geprobeerd telefonisch te bereiken over onderstaande e-mail.

Kunt u mij spoedig voorzien van antwoorden op deze vragen, of eventueel doorverwijzen naar de juiste informatiehouder?

U kunt mij bellen op: 06-nummer of op deze e-mail antwoorden.

Vriendelijke groet,

.....”

3. Wanneer er na 2 dagen geen telefonische reactie of via de mail binnen is gekomen, is er contact opgenomen met RWS om vervolgstappen te bespreken.

A2 Excel-tabellen met resultaten van data-inventarisatie

Zie Box (1.3 Informatiedossier) voor de tabellen met resultaten van de data-inventarisatie. Er is een tabel voor menselijke activiteiten, instandhoudingsmaatregelen en ecologische monitoringsgegevens.

Deze tabellen zijn qua formaat te groot om hier op te nemen en bevatten onder andere de volgende informatie:

- Gebruiksactiviteiten, instandhoudingsmaatregelen, habitatsoort.
- Categorie zoals per het beheerplan (1, 2, 3, 4 of nee-lijst).
 - Vergunningen (cat. 3) en nee-lijst staan in aparte sheets.
- Benodigde informatie zoals per het beheerplan en/of monitoringsplan.
- Bevoegd Gezag.
- Informatiehouder en contactpersoon.
- Informatiebron.
- Beschikbaarheid van informatie, met toelichting.
- Kaartmateriaal, indien beschikbaar
- Vorm van informatie
- Kwaliteitsbeoordeling zoals per paragraaf 3.2
- Benodigde actie (advies/aanbeveling).

A3 Geografische locatiegegevens

Beschikbare geografische locatiegegevens (kaartmateriaal/GIS-data) voor bestaande (ongewijzigde en gewijzigde) menselijke activiteiten, nieuwe menselijke activiteiten en instandhoudingsmaatregelen is opgenomen op Box (zie 1.3 Informatiedossier).

Ten tijde van het schrijven van deze deelrapportage is deze informatie onvolledig om hiervan een goed overzicht te geven. Er is gedeeltelijk informatie aangeleverd, maar deze is niet altijd bruikbaar. Er is nog een inventarisatie gaande om de dataset volledig te maken. RWS WVL is bezig om de dataset met bestaande menselijke activiteiten (oude data) volledig te maken. Zodra deze gereed is, kunnen de kaartmaterialen van nieuwe en gewijzigde menselijke activiteiten worden toegevoegd om de dataset up-to-date te krijgen. Zodra gereed, worden deze kaartmaterialen hier en/of in een geodatabase opgenomen.

A4 Informatiedossier

—	Veerse Meer
—	Deelrapportage Natura 2000-gebied Veerse Meer concept v1.0.docx
—	Data-inventarisatie
—	1. Menselijke activiteiten
—	20220318_Overzicht Menselijke activiteiten Veer Meer.xlsx
—	1. Civiele activiteiten
—	01. Baggerwerkzaamheden
—	Bagger-en stortactiviteiten VM, OS en GM door Edwin de Jonge VV.xlsx
—	05. Muskusrattenbestrijding
—	Kaart uurhok deelgebied Veerse Meer.PNG
—	Legenda bijvangsten.PNG
—	Legenda vangsten.PNG
—	speurkaart 2021 Veersse meer.PNG
—	speurkaart Oosterschelde 2021.PNG
—	vangsten uurhok deelgebied Oosterschelde 2015 2021.PNG
—	vangsten uurhok deelgebied Veerse Meer 2015 2021.PNG
—	veerse meer vangsten en uren km watergang uurhok deelgebied 2015 tm 2021.xlsx
—	06. Jacht beheer en schade
—	FBE Zeeland FBP Jacht Schadebestrijding 2021 - 2026.pdf
—	Jaarrapportage ganzen 2017.pdf
—	Jaarrapportage ree 2017-2018.pdf
—	Jaarrapportage vos 2017-2018.pdf
—	Jaarrekening-Rapport-2018.pdf
—	Jaarverslag Faunabeheereenheid Zeeland 2017.pdf
—	xx Handhaving
—	Handhaving Uitvoering Programma ZW-Delta 2021.pdf
—	Jaarrapportage 2020 Samenwerkingsverband Toezichtkringen Natuurhandhaving Zeeland.pdf
—	N2000 DW Handhavingsplan 2015 en later.pdf
—	kaart beheerplan 20120522IVE002_openstelling_oosterschelde.pdf
—	2. Recreatie
—	0x Duiken
—	Duiklocaties Veerse Meer.png
—	xx Handhaving
—	Handhaving Uitvoering Programma ZW-Delta 2021.pdf
—	Jaarrapportage 2020 Samenwerkingsverband Toezichtkringen Natuurhandhaving Zeeland.pdf
—	N2000 DW Handhavingsplan 2015 en later.pdf
—	N2000_VeerseMeer_TBB_apr2015_A4.pdf
—	kaart beheerplan 20120522IVE002_openstelling_oosterschelde.pdf
—	3. Beroepsmatige visserij
—	4. Nieuwe menselijke activiteiten
—	5. Vergunningen
—	Besluit C.RO getekende versie WS en VM.pdf
—	Besluit Damen getekende versie WS en VM.pdf
—	Meldingen en waterwet vergunningen Veerse Meer.xlsx
—	Kaartmateriaal
—	2. Instandhoudingsmaatregelen
—	20220316_ISHM overzicht Veerse Meer.xlsx
—	Kaartmateriaal
—	GIS Bestanden
—	Document1_ontvangen van Joera_04022022.docx
—	Oosterschelde_Veerse_Meer.gpkg
—	Oosterschelde_Veerse_Meerv2.gpkg
—	PDF bestanden
—	72a Middelpaten-Zuid.pdf
—	72b Middelpaten Werktekeningen.pdf
—	77_Kiwestenburg.pdf
—	ISHM_A1_OM1_Bijlage 1 - Situeringskaart deelgeb. 1 t-m 11 - MTR 1.pdf
—	ISHM_A1_OM1_Bijlage 1 - Situeringskaart deelgeb. 1-13 - MTR 1.pdf
—	ISHM_A1_OM1_Bijlage 2 - Werktekeningen deelgeb. 1 t-m 11 - MTR 1.pdf
—	ISHM_A1_OM1_Bijlage 2 - Werktekeningen deelgeb. 1-13 - MTR 1.pdf
—	Rapporten PQ-vegetatie en veldbezoeken

	— 20180712_2018_veldbezoek_PAS-gebied_118_Oosterschelde.pdf
	— 2019_Veldbezoek_PAS-gebied_118_Oosterschelde.pdf
	— 2020_Veldbezoek_PAS-gebied_118_Oosterschelde.pdf
	— 2021_Veldbezoek_118_Oosterschelde.pdf
	— PasPQ_Rapportage.pdf
	— Rapportage NEM-LMF vegetatie opnamen Zeeland 2021.pdf
	— Rapportage PAS-PQ's Provincie Zeeland 2019_def.pdf
	— Rapportage PAS-PQ's Provincie Zeeland 2020_definitief.pdf
	— Veldbezoek Oosterschelde 20 juni 2016_20160704.docx
	— Verslag Veldbezoek PAS OS 2017.pdf
	— monitoringplan prov zeeland.pdf
	— Werkschrijving
	— ISHM_A1_OM1_DEF Off.aanvraag&PVE Nabeheer div. terreinen 2020 - MTR 1.pdf
	— ISHM_A1_OM1_Off.aanvr.&PVE_Aanv.beheer diverse terreinen-2021 - MTR 1.pdf
	— Procesevaluatie
	— 1. Menselijke activiteiten
	— BH9597 - Interview Kees Polderdijk vergunningen.docx
	— BH9597- Interview Aylin Erkman Opstellen beheerplan.docx
	— BH9597-Interview Anja van Ast uitvoering BO RWS.docx
	— BH9597-Interview Maarten Platteeuw opstellen beheerplan.docx
	— BH9597-Interview Peter Blanker Muskusrattenbestrijding.docx
	— BH9597-Interview Peter Sinke handhaving.docx
	— BH9597-Interview Sylvia Tuinder_Provincie.docx
	— BH9597-Interview Waterschap Scheldestromen.docx
	— 2. Instandhoudingsmaatregelen
	— BH9597 - Interview Marion Pross ISHM.docx
	— BH9597- Interview Joera de Moree ISHM.docx

A5 Nieuwe instandhoudingsmaatregelen

Tabel A 1 Overzicht van beoordeling van informatie over instandhoudingsdoelstellingen. A = informatie is beschikbaar en is voldoende voor een evaluatie van het beheerplan, B = informatie is beschikbaar, maar is niet/gedeeltelijk voldoende voor een evaluatie van het beheerplan, C = geen informatie beschikbaar.

Nr.	Instandhoudingsmaatregelen	Type maatregel	Informatiehouder	A	B	C	Niet uitgevoerd
4	Middenplaten-zuid maaien en rooien	Optimalisatie leefgebied	Natuurmonumenten		x		

In het Natura 200 gebied het Veerse Meer is één nieuwe instandhoudingsmaatregel ontworpen, welke nog niet in het bestaande beheerplan opgenomen was. Van de betreffende maatregel is bekend dat deze is uitgevoerd, maar er is slechts gedeeltelijk informatie beschikbaar gekomen tijdens de data-inventarisatie. Van het maaien van de Middelplaten zijn wel werktekeningen beschikbaar, maar er zijn geen monitoringsdata beschikbaar. Dit is een nieuwe maatregel en deze stond origineel niet in het beheerplan. Voor deze maatregel is er geen verdere criteria beschreven, dus kan er ook niet getoetst worden.